

Въпроси и отговори във връзка с Регламента относно блокирането на географски принцип в контекста на електронната търговия

ПРАВНА ЗАБЕЛЕЖКА

Нито Европейската комисия, нито което и да е лице, действащо от нейно име, носят отговорност за начина, по който би могла да бъде използвана съдържащата се в настоящата публикация информация.

© Европейски съюз, 2018 г.

Повторното използване е разрешено, при условие че се посочи източникът.

Политиката на Европейската комисия за повторна употреба е уредена с Решение 2011/833/ЕС

(ОВ L 330, 14.12.2011 г., стр. 39).

За всяко използване или възпроизвеждане на снимки или други материали, които не са обект на авторски права на ЕС, трябва да се иска разрешение директно от носителите на авторските права.

© Оформление на корицата: Thinkstock/iStock

Настоящият документ се предоставя от службите на Комисията само с информационна цел. Той не съдържа каквито и да е авторитетни тълкувания на Регламента относно блокирането на географски принцип и не представлява решение или позиция на Комисията. Той не засяга което и да е решение или позиция на Комисията в тази област, нито правомощията на Съда на Европейския съюз да тълкува Регламента относно блокирането на географски принцип в съответствие с Договорите на ЕС. Настоящият документ съдържа актуализация на документа с въпроси и отговори във връзка с Регламента относно блокирането на географски принцип, изготвен от службите на Комисията и публикуван на 23 март 2018 г., и го заменя.

1.	<i>Въведение</i>	4
1.1.	<i>Контекст</i>	4
1.2.	<i>Общ преглед на Регламента относно блокирането на географски принцип</i>	8
2.	<i>Права и задължения за търговците и потребителите на практика</i>	11
2.1.	<i>Приложно поле на Регламента (член 1)</i>	11
2.2.	<i>Достъп до онлайн интерфейс (член 3)</i>	20
2.3.	<i>Недискриминация по отношение на достъпа до стоки или услуги (член 4)</i>	23
2.4.	<i>Недискриминация по причини, свързани с плащане(член 5)</i>	32
2.5.	<i>Споразумения за пасивни продажби (член 6)</i>	34
3.	<i>Прилагане на Регламента относно блокирането на географски принцип от страна на държавите членки</i>	36
4.	<i>Отвъд разпоредбите на Регламента относно блокирането на географски принцип — рамката за електронна търговия</i>	41
4.1.	<i>Трансгранични доставки</i>	41
4.2.	<i>Насочване на дейността и определяне на приложимото право и компетентността</i>	46
4.3.	<i>Режим за съкратено обслужване на едно гише за доставчиците на услуги, предоставяни по електронен път</i>	48
4.4.	<i>Сигурни, евтини и удобни плащания онлайн</i>	50
5.	<i>Приложение: Срокове за изпълнение на приетите мерки, свързани с електронната търговия</i>	51

1. Въведение

Настоящият документ има за цел да предостави практически насоки по основните разпоредби на Регламента относно блокирането на географски принцип с оглед на влизането му в сила и развитието в по-общ смисъл на някои аспекти на рамката на ЕС в областта на електронната търговия. Документът съдържа информация, която може да бъде полезна за i) търговците, които се стремят да приспособят търговските си практики в съответствие с Регламента относно блокирането на географски принцип, ii) потребителите и клиентите¹, които е необходимо да бъдат информирани относно разпоредбите на Регламента и тяхното отражение върху ежедневните покупки, и iii) органите на държавите членки, които ще бъдат отговорни за прилагането на Регламента.

По-конкретно, настоящият документ съдържа въпроси и отговори относно материалноправните разпоредби на Регламента (раздел 2), както и относно инструментите за правоприлагане, предвидени в него (раздел 3). В тази връзка настоящият документ предлага актуализиран и разширен вариант на отговорите, които вече бяха предоставени в документа с въпроси и отговори, публикуван на 23 март 2018 г., като го заменя. В него се предоставя и допълнителна информация относно определени аспекти, имащи отношение към електронната търговия, които не са пряко обхванати или изменени с Регламента, но са тясно свързани с неговото прилагане (раздел 4).

1.1. Контекст

Потребителите и предприятията — особено малките и средните предприятия (МСП) — се интересуват все повече от възможностите за пазаруване в целия ЕС. През 2017 г. 68 % от ползвателите на интернет в ЕС са пазарували онлайн². Често обаче търговците все още отказват да продават или доставят стоки на клиенти от друга държава членка без някаква обективна причина или да предлагат еднакво изгодни цени в сравнение с тези за местните клиенти. Проучване на Комисията е установило, че едва 37 % от уебсайтовете позволяват на клиентите от друга държава членка да стигнат до последната стъпка, т.е. момента точно преди натискането на бутона за потвърждение на поръчката³. Комисията редовно получава оплаквания, свързани със случаи на различно третиране, дължащо се на гражданството, местопребиваването или мястото на установяване на клиента. Проблемът засяга клиентите, както и предприятията, когато закупуват стоки и

¹ За целите на Регламента относно блокирането на географски принцип „потребител“ означава всяко физическо лице, което извършва дейност, различна от неговата търговска дейност, стопанска дейност, занаят или професия; „клиент“ означава потребител, който е гражданин на държава членка или който има местопребиваване в държава членка или предприятие, чието място на установяване е в държава членка, и получава услуга или купува стока, или иска да го направи, в рамките на Съюза, само за крайно потребление.

² Индекс за навлизането на цифровите технологии в икономиката и обществото за 2018 г., вж. <http://ec.europa.eu.dgital-single-market/en/desi>

³ https://ec.europa.eu/info/publications/geo-blocking-consumers-online-findings-mystery-shopping-carried-out-european-commission_en

услуги за собствена употреба. Той съществува както в онлайн средата, така и във физическия свят⁴.

Целта на Регламент (ЕС) 2018/302 („Регламента относно блокирането на географски принцип“ или „Регламента“)⁵ е да предостави повече възможности на потребителите и предприятията в рамките на вътрешния пазар на ЕС. По-конкретно, той е насочен към преодоляване на проблема, че някои клиенти не са в състояние да купуват стоки и услуги от търговци, намиращи се в друга държава членка, поради своето гражданство, местопребиваване или място на установяване.

Под „блокиране на географски принцип“ се имат предвид практиките, използвани от онлайн продавачите, за ограничаване на трансграничните онлайн продажби въз основа на гражданството, местопребиваването или мястото на установяване. Такива практики за блокиране на географски принцип включват: отказване на достъп до уебсайтове от други държави членки и/или ситуации, в които е предоставен достъп до даден уебсайт, но клиентът от чужбина няма възможност да финализира покупката или от него се изисква да плати с дебитна или кредитна карта от определена държава. „Дискриминация на географски принцип“ е налице и когато се купуват стоки и услуги офлайн, например когато потребителите присъстват физически на мястото, където извършва дейност търговецът, но или достъпът им до продукт или услуга е възпрепятстван, или им се предлагат различни условия поради тяхното гражданство или местопребиваване. Регламентът предвижда пряко приложими разпоредби, които имат за цел предотвратяването на тези практики в конкретни ситуации, когато няма обективни основания за различно третиране въз основа на гражданство, местопребиваване или място на установяване.

Регламентът трябва да се разглежда в контекста на цялостния пакет от мерки в областта на електронната търговия, представен от Комисията, който засилва неговото действие. Действително на 25 май 2016 г. Комисията представи всеобхватен пакет от мерки за стимулиране на потенциала за трансгранична електронна търговия в Европа като необходима предпоставка за пълноценното функциониране на цифровия единен

⁴ За допълнителни данни в подкрепа на анализа на Регламента относно блокирането на географски принцип вж. техническия доклад на Съвместния изследователски център „Европейският цифров единен пазар, неговата роля в икономическата дейност в ЕС“ („JRC Technical report on The European Digital Single Market, Its Role in Economic Activity in the EU“) (<https://ec.europa.eu/jrc/sites/jrcsh/files/JRC98723.pdf>), JRC-IPTS, основан на проучването на „тайното пазаруване“ от 2015 г. („Mystery Shopping Survey 2015“) (GfK Mystery Shopping (https://ec.europa.eu/info/publications/geo-blocking-consumers-online-findings-mystery-shopping-carried-out-european-commission_en), обществената консултация на Европейската комисия от 2015 г. по проблемите на блокирането и на други ограничения на географски принцип при пазаруване и при достъпа до информация в ЕС („Geo-Blocking and other geographically based restrictions when shopping and accessing information in the EU“) (<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/public-consultation-geo-blocking-and-other-geographically-based-restrictions-when-shopping-and>) и оценката на въздействието, придружаваща предложението за Регламент за преодоляване на блокирането на географски принцип и на други форми на дискриминация въз основа на националността, мястото на пребиваване или мястото на установяване в рамките на вътрешния пазар (http://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=15953)

⁵ Регламент (ЕС) 2018/302 на Европейския парламент и на Съвета от 28 февруари 2018 г. за преодоляване на необоснованото блокиране на географски принцип и на други форми на дискриминация въз основа на националността, местопребиваването или мястото на установяване на клиентите в рамките на вътрешния пазар и за изменение на регламенти (ЕО) № 2006/2004 и (ЕС) 2017/2394 и Директива 2009/22/ЕО.

пазар. Основната цел на пакета беше да се премахнат пречките пред трансграничната дейност онлайн и да се определи всеобхватна рамка за електронната търговия, насочена към три основни цели: i) осигуряване на по-добър достъп до стоки и услуги, предлагани онлайн; ii) изграждане на доверие у потребителите и гарантиране на по-голяма сигурност за предприятията; и iii) намаляване на разходите по сделки и административната тежест за предприятията при трансгранична онлайн търговия. Пакетът представляваше набор от взаимосвързани мерки, които се подсилват помежду си, за да постигнат истинска качествена промяна в способността на европейците да използват ефективно електронната търговия. Значим брой от тези инициативи вече бяха приети от съзакондателите, в това число:

- през декември 2017 г. бяха приети нови правила за намаляване на административната тежест върху трансграничните сделки, свързана с данъка върху добавената стойност (ДДС)⁶. От 1 януари 2021 г. тези правила ще опростят събирането на ДДС, когато потребителите купуват стоки и услуги онлайн от друга държава членка или държава извън ЕС, чрез въвеждането на възможността доставчиците да бъдат обслужвани на едно гише за ДДС;
- Регламентът за сътрудничество в областта на защитата на потребителите (СОЗП)⁷ беше преработен и ще бъде заменен от новия Регламент (ЕС) 2017/2394⁸ за СОЗП от 17 януари 2020 г. Мрежата за СОЗП позволява на националните органи в държавите от ЕС и ЕИП да си сътрудничат, за да се справят съвместно с нарушенията на правото за защита на потребителите на единния пазар, когато даден проблем е свързан с търговци и потребители в различни държави. Съответно, когато става дума за отношения между търговци и потребители, прилагането на Регламента относно блокирането на географски принцип се улеснява от Регламента за сътрудничество в областта на защитата на потребителите, който обхваща извършени нарушения и нарушения, които се извършват или е вероятно да бъдат извършени, и които увреждат колективните интереси на потребителите;
- беше приет нов регламент⁹ относно услугите за трансгранична доставка на колетни пратки, чиято цел е да се повишат прозрачността и достъпността на цените на тези услуги и да се увеличи регулаторният надзор на пазара на колетни пратки в ЕС. Регламентът ще стимулира електронната търговия, като улесни потребителите и предприятията, по-специално МСП, да купуват и продават продукти и услуги онлайн с увереност в целия ЕС;

⁶ https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/vat/digital-single-market-modernising-vat-cross-border-ecommerce_en

⁷ Регламент (ЕО) № 2006/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 27 октомври 2004 г. за сътрудничество между националните органи, отговорни за прилагане на законодателството за защита на потребителите (Регламент за сътрудничество в областта на защита на потребителите), текст от значение за ЕИП, ОВ L 364, 9.12.2004 г., стр. 1—11

⁸ Регламент (ЕС) 2017/2394 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2017 г. относно сътрудничеството между националните органи, отговорни за прилагането на законодателството за защита на потребителите, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 2006/2004 (текст от значение за ЕИП), ОВ L 345, 27.12.2017 г., стр. 1 — 26

⁹ Регламент (ЕС) 2018/644 на Европейския парламент и на Съвета от 18 април 2018 г. относно услугите за трансгранична доставка на колетни пратки

- като част от текущата модернизация на рамката на ЕС в областта на авторското право бяха приети нови правила¹⁰ относно преносимостта на услугите за онлайн съдържание, които ще позволят на европейците да използват докато пътуват цифровото съдържание, за което са се абонирали у дома — например да гледат чрез стрийминг или да изтеглят филми, спортни предавания, музика, електронни книги и игри.

Освен това Комисията е приела няколко законодателни предложения, които понастоящем се обсъждат от съзаконодателите в хода на законодателната процедура, включително:

- в рамките на правилата за цифровите договори¹¹ Комисията е приела законодателни предложения за хармонизиране на основните задължителни права на потребителите, приложими за доставката на цифрово съдържание и продажбата на стоки. След като бъдат приети, тези нормативни актове следва да намалят разходите, произтичащи от разликите в договорното право, да създадат по-голяма правна сигурност за предприятията и да помогнат на потребителите да извличат максимални ползи от пазаруването в целия ЕС;
- на 11 април 2018 г. Комисията прие две предложения за директиви¹² в областта на защитата на потребителите („нов търговски механизъм за потребителите“), които са насочени към подобряване на спазването на законодателството на ЕС в областта на защитата на потребителите, по-специално чрез въвеждането на механизми за колективни искове. С предложенията също така се модернизира законодателството на ЕС в областта на защитата на потребителите в светлината на развитието на пазара, например във връзка със сключването на договори за онлайн пазари. И накрая, тези предложения намаляват тежестта върху предприятията в конкретни области, като например правото на отказ, приложимо за употребявани стоки;
- предложен е също така регламент за насърчаване на справедливост и прозрачност за бизнес ползвателите на посреднически онлайн услуги¹³ — той има за цел да осигури справедлива, надеждна и предвидима среда за цифровата онлайн икономика. След като бъдат приети, новите правила ще спомогнат да се гарантира справедлива и основана на иновации екосистема за икономиката на онлайн платформите; те ще осигурят равновесие между растежа при онлайн платформите и търсачките и необходимостта да се защитят бизнес ползвателите, които са МСП, в ЕС, като насочат вниманието върху

¹⁰ Регламент (ЕС) 2017/1128 на Европейския парламент и на Съвета от 14 юни 2017 г. за трансграничната преносимост на услугите за онлайн съдържание в рамките на вътрешния пазар

¹¹ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/doing-business-eu/contract-rules/digital-contracts/digital-contract-rules_bg

¹² Предложение за Директива на Европейския парламент и на Съвета относно представителни искове за защита на колективните интереси на потребителите и за отмяна на Директива 2009/22/ЕО (COM(2018)184 final) и Предложение за Директива на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Директива 93/13/ЕИО на Съвета, Директива 98/6/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, Директива 2005/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и Директива 2011/83/ЕС на Европейския парламент и на Съвета по отношение на по-доброто прилагане и модернизирането на правилата за защита на потребителите в ЕС (COM(2018)185 final) За допълнителна информация: https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/consumers/review-eu-consumer-law-new-deal-consumers_en.

¹³ Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета за насърчаване на справедливост и прозрачност за бизнес ползвателите на посреднически онлайн услуги (COM(2018) 238 final)

прозрачността и новите възможности за защита. Обсерватория, предвидена в същия регламент, която ще се подпомага от група независими експерти, ще следи отблизо икономиката на онлайн платформите и ще консултира Комисията относно необходимостта от бъдещи инициативи;

- улесняването на достъпа до трансгранични аудиовизуални услуги е един от приоритетите, установени в стратегията на Комисията за цифров единен пазар за Европа¹⁴. През 2016 г. Комисията представи предложение за актуализирани правила на ЕС за аудиовизуалните медии¹⁵, за които беше постигнато политическото споразумение¹⁶. Понастоящем е в ход законодателният процес за други законодателни предложения¹⁷, свързани с модернизирването на правилата на ЕС в областта на авторското право, като те имат за цел предоставяне на повече онлайн съдържание през границите.

Също така, взаимодействието на някои от тези мерки с Регламента относно блокирането на географски принцип, както и таблица, в която са обобщени сроковете за изпълнение, са описани по-подробно в раздел 4 и приложението към настоящия документ.

1.2. Общ преглед на Регламента относно блокирането на географски принцип

Регламентът предвижда задължение клиентите от ЕС (включително потребители и други крайни ползватели) да бъдат третирани по един и същ начин, когато са в едно и също положение, независимо от тяхното гражданство, местопребиваване или място на установяване.

Какви са основните елементи на Регламента относно блокирането на географски принцип?

- **Продажба на стоки и услуги**

В член 4 от Регламента са определени някои ситуации, в които не може да има основателна причина за блокиране на географски принцип или друга форма на дискриминация въз основа на гражданството, местопребиваването или мястото на установяване. В тези ситуации клиентите от друга държава членка разполагат със същия достъп и възможност за придобиване на стоки и услуги, както местните клиенти. Тези ситуации са следните:

- продажба на стоки без доставка извън територията, обслужвана от търговеца.

¹⁴ COM(2015) 192 final

¹⁵ Предложение за Директива на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Директива 2010/13/ЕС за координирането на някои разпоредби, установени в закони, подзаконови и административни актове на държавите членки, отнасящи се до предоставянето на аудиовизуални медийни услуги, с оглед на променящите се пазарни условия, COM(2016) 287 final

¹⁶ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-3567_bg.htm

¹⁷ Предложение за Директива на Европейския парламент и на Съвета относно авторското право в цифровия единен пазар — COM(2016)593, Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета за установяване на правила във връзка с упражняването на авторското право и сродните му права, приложими за определени онлайн предавания на излъчващите организации и за препредаването на телевизионни и радиопрограми, COM(2016) 594 final

- Даден клиент купува стоки, например електронни устройства, дрехи, спортно облекло или книги, които търговецът не доставя до държавата членка на клиента. Такива клиенти имат право на доставка в държавата членка, в която търговецът предлага доставка, по същия начин, както местните клиенти.

Пример: клиент от Белгия иска да купи фотоапарат и намира най-изгодната оферта на германски уебсайт, който обаче предлага пунктове за доставка/получаване само в Германия или получаване от обектите на търговеца. Клиентът има право да поръча стоките и да ги получи от обекта на търговеца, или да поиска да му бъдат доставени на друг адрес/в друг пункт за получаване в Германия, точно както всеки германски клиент.

– Продажба на услуги, предоставяни по електронен път

- Клиент иска да получи достъп и да закупи услуга, предоставяна по електронен път, например облачни услуги, услуги по съхраняване на данни или хостинг на уебсайтове, от търговец, установен в друга държава членка. Такива клиенти имат правото да направят това по същия начин, както местните клиенти.

Пример: клиентка от България иска да закупи хостинг услуги за своя уебсайт от испанско предприятие. Тя ще има достъп и ще може да закупи тази услуга при същите условия, както испанските потребители, т.е. без да е необходимо да плаща различна нетна цена (т.е. цена без ДДС) от испански потребител.

– Продажба на услуги, предоставяни на конкретно физическо място

- Клиент закупува услуга, която се предоставя в обекта на търговеца или на физическо място, в което търговецът извърша дейност, като обектът или мястото се намират в държава членка, различна от тази на клиента. Тази категория обхваща услуги, като например концертни билети, настаняване или отдаване на автомобили под наем. В тази ситуация клиентът също има право да бъде третиран по същия начин като гражданите или лицата, пребиваващи в държавата на търговеца.

Пример: семейство от Италия посещава френски тематичен парк и иска да се възползва от отстъпка за семейни билети. Италианското семейство ще може да закупи билетите по същия начин като френските семейства.

В случаите, представени по-горе, блокиране или други форми на диференцирано третиране на географски принцип са възможни единствено в изключителните случаи, определени в Регламента, а именно когато търговецът е задължен от правно изискване съгласно правото на Съюза или националното право (в съответствие с правото на Съюз) да блокира достъпа до предлаганите стоки или услуги.

За онлайн услуги, свързани със защитени с авторско право произведения, които не са аудио-визуални (като електронни книги, видео игри, музика и софтуер), разпоредбата за недискриминация — т.е. задължението за предоставяне на чуждестранните клиенти на достъп и възможност да се възползват от същите оферти, както местните клиенти — не се прилага съгласно Регламента. Въпреки това възможността приложното му поле

да се разпростре върху тези услуги ще бъде разгледана като част от преразглеждането, което ще бъде извършено 2 години след влизането в сила на Регламента. Други правила на Регламента обаче, като например онези, забраняващи дискриминационното блокиране на достъпа до онлайн интерфейси и пренасочването без предварителното съгласие на клиента и дискриминацията по причини, свързани с плащане, вече се прилагат за тези услуги.

- **Достъп до уебсайтове**

Член 3 от Регламента забранява блокирането на достъпа до уебсайтове и пренасочването без предварителното съгласие на клиента. Това повишава прозрачността на цените, като позволява на клиентите да имат достъп до различни национални уебсайтове. Тази разпоредба се прилага и за услуги извън аудиовизуалната област, които се предоставят по електронен път, като например електронни книги, музика, игри и софтуер.

Пример: ирландска клиентка иска достъп до италианската версия на уебсайта на онлайн магазин за облекло. Въпреки че въвежда URL на италианския сайт, тя все пак бива пренасочвана към ирландския сайт. След 3 декември 2018 г. за осъществяването на пренасочване ще се изисква изричното съгласие на клиента. Освен това, дори ако клиентът даде съгласието си за пренасочването, той трябва да продължи да има достъп до първоначалната версия, която е искал да посети.

- **Недискриминация при плащане**

Макар че търговците са свободни да приемат такива платежни средства, каквито искат, в Регламента се съдържа специална разпоредба (член 5) относно недискриминация в рамките на набора от платежни средства, които те приемат. В обхвата на тази разпоредба попадат ситуации, при които диференцираното третиране е резултат от гражданството, местопребиваването или мястото на установяване на клиента, мястото на платежната сметка, мястото на установяване на доставчика на платежните услуги или мястото на издаване на платежния инструмент.

Диференцираното третиране е забранено, ако са изпълнени следните три условия:

- плащанията са направени чрез електронни операции с кредитен превод, директен дебит или платежен инструмент, свързан с карта от същата марка и категория;
- изискванията за установяване на идентичността са изпълнени; и
- плащанията са във валута, която търговецът приема.

Пример: за покупките на своя уебсайт германски търговец приема определена марка кредитни карти и директни банкови преводи. Търговецът обаче е отказал плащания, извършени с кредитна карта от същата марка, издадена в Австрия, както и кредитни преводи от австрийски банки. Регламентът относно блокирането на географски принцип вече ще забранява тази практика.

Тази разпоредба следва да се разбира в контекста на Регламента за Единната зона за плащания в евро (SEPA)¹⁸ от 2012 г., който предвижда, че когато пазаруват в чужбина, потребителите могат да използват своята дебитна карта, за да извършват плащания в евро, както биха направили това в родната си страна.

2. Права и задължения за търговците и потребителите на практика

Настоящият раздел има за цел да помогне на търговците и клиентите да разберат по-добре правата и задълженията, които произтичат от Регламента относно блокирането на географски принцип.

2.1. Приложно поле на Регламента (член 1)

2.1.1. Каква е връзката между Регламента относно блокирането на географски принцип и Директивата за услугите?

Забраната за дискриминация въз основа на гражданство, която обхваща и непряката дискриминация, е общ принцип на правото на Съюза, заложен в член 18 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) и член 21, параграф 2 от Хартата на основните права на ЕС, както и в специалните разпоредби на горепосочения Договор, свързани със свободите на вътрешния пазар.

Що се отнася до предоставянето на услуги, общият принцип е посочен по-специално в член 20, параграф 2 от Директивата за услугите¹⁹, който гласи, че държавите членки гарантират, че общите условия за достъп до дадена услуга, представени пред широката общественост от доставчика, не съдържат дискриминационни разпоредби, свързани с националност или местожителство на получателя, без това да изключва възможността да се предвиждат разлики в условията на достъп, когато тези разлики са пряко оправдани от обективни критерии. Прилагането на принципа на недискриминация, предвиден в този член, зависи от оценката на практиките на търговеца за всеки отделен случай. Обективните основания могат да се отнасят например до липсата на изискваните права върху интелектуална собственост на конкретна територия, допълнителните разходи, свързани с разстоянието или техническите характеристики на предоставянето на услугата, или различните пазарни условия, като например по-високото или по-ниското търсене, повлияно от сезоните, различните периоди на отпуски в държавите членки и цените на различни конкуренти²⁰. Този член продължава да се прилага за ситуацията, които не са обхванати от Регламента относно блокирането на географски принцип.

¹⁸ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/consumer-finance-and-payments/payment-services/single-euro-payments-area-sepa_en

¹⁹ Директива 2006/123/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 г. относно услугите на вътрешния пазар.

²⁰ Обяснителен списък на възможните основания за различно третиране е включен в съображение 95 от Директива 2006/123/ЕО. Допълнителни указания относно прилагането на член 20, параграф 2 са предвидени в работния документ на службите на Комисията „С оглед определянето на насоки за прилагането на член 20, параграф 2 от Директива 2006/123/ЕО относно услугите на вътрешния пазар (Директивата за услугите)“ („With a view to establishing guidance on the application of Article 20(2) of Directive 2006/123/EC on services in the internal market ('the Services Directive')“), SWD(2012)146, на разположение на адрес <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=SWD:2012:0146:FIN>.

От друга страна, за ситуациите, които попадат в обхвата на Регламента относно блокирането на географски принцип, съдържащите се в него специални разпоредби имат предимство пред член 20, параграф 2 от Директивата за услугите. Както предприятията, така и потребителите ще се възползват от по-голяма правна сигурност по отношение на онези специфични практики, които не могат да бъдат оправдани в никакъв случай. Регламентът не позволява на търговците да прилагат дискриминация в обхванатите конкретни ситуации, без да е необходимо да се прави оценка на практиките на търговеца за всеки отделен случай, и по този начин осигурява правна сигурност и подобрява правоприлагането.

2.1.2. Регламентът обхваща ли както онлайн, така и офлайн продажбите?

В Регламента са описани определени ситуации, в които е обосновано диференцирано третиране. Тези ситуации включват онлайн и офлайн продажби на стоки и услуги, както и случаи, при които тези два канала са обединени (многоканално разпространение).

Пример: билети за тематичен парк могат да бъдат закупени предварително онлайн или на самата дата, на входа. И в двата случая Регламентът относно блокирането на географски принцип забранява прилагането на различни общи условия в зависимост от гражданството или местопребиваването на клиента. Той също така забранява практики, които de facto възпрепятстват достъпа на клиентите от някои държави членки до онлайн или офлайн продажби. Това не засяга възможността търговецът да прилага различни условия за офлайн продажбите, в сравнение с онези, които той прилага за онлайн продажбите като цяло, при условие че те се прилагат независимо от гражданството, местопребиваването или мястото на установяване на клиента (като например намалени цени в случай на предварителна онлайн резервация).

2.1.3. Регламентът прилага ли се за продажби на националния пазар? Кои са чисто вътрешните ситуации, за които настоящият Регламент не се прилага?

Регламентът не се прилага по отношение на ситуация, която във всички отношения е ограничена в рамките на само една държава членка, например когато всички относими елементи по разглежданата сделка са ограничени в една-единствена държава членка (т.нар. „чисто вътрешни ситуации“). Това означава, че Регламентът се прилага, когато сделката има трансграничен елемент. Могат да бъдат разгледани следните елементи: i) гражданството, местопребиваването или мястото на установяване на клиента или търговеца; ii) местоизпълнението; iii) използваните при сделката платежни средства; или iv) използването на онлайн интерфейс. От друга страна, това не означава, че доставката на стоката или услугата трябва задължително да се извърши в държава членка, различна от онази, в която е установен търговецът.

Пример: в отсъствието на трансграничен елемент Регламентът относно блокирането на географски принцип няма да се прилага за сделка между търговец, установен в Естония, и потребител, който е гражданин на Естония и има местопребиваване в Естония и желае да получи достъп до естонската версия на уебсайта на търговеца, да закупи услуга и да плати за нея със своята естонска банкова карта.

2.1.4. Кои сектори не попадат в приложното поле на Регламента?

Съгласно член 1 в приложното поле на Регламента не попадат дейностите, посочени в член 2, параграф 2 от Директивата за услугите, които са изключени от нейното приложно поле. Наред с друго, изключените услуги включват следното:

– услуги в областта на транспорта Тези услуги са изключени от обхвата на Регламента по-специално с оглед на това, че съществуващото законодателство на ЕС в областта на транспорта²¹, припомнено в съображение 9 от Регламента, вече съдържа изрична забрана за дискриминация от вида, разглеждан тук, за три вида транспорт: самолетни билети, автобусен транспорт и воден транспорт. Като част от текущото преразглеждане на правилата относно правата на пътниците, използващи железопътен транспорт, Комисията е въвела подобна форма на забрана в преработеното си Предложение за регламент относно правата и задълженията на пътниците, използващи железопътен транспорт²². Регламентът обаче обхваща пакетните туристически пътувания и свързаните пътнически услуги, определени в Директива 2015/2302²³;

– финансови услуги/финансови услуги на дребно Финансовите услуги са изключени от Регламента. Това следва от факта, че Регламентът изключва от своето приложно поле дейности, които са изключени също така от приложното поле на Директивата за услугите (Директива 2006/123/ЕО), в която като необхванати услуги са описани финансовите услуги, включително платежните услуги. Съображение 8 от Регламента допълнително пояснява в тази връзка, че достъпът до финансови услуги на дребно се изключва, независимо от разпоредбите на член 5 от Регламента по отношение на недискриминацията по причини, свързани с плащане. Всъщност тази разпоредба не урежда самия достъп до (финансови) услуги, а по-скоро забранява дискриминацията по отношение на набора от платежни средства, които търговците приемат;

– аудиовизуални услуги Аудиовизуалните услуги са изключени от приложното поле на Регламента. В съображение 8 от Регламента се посочва, че аудиовизуални услуги, включващи услуги, чиято основна цел е предоставянето на достъп до излъчване на спортни събития и които се предоставят въз основа на изключителни териториални лицензи, са изключени от обхвата на Регламента.

Първи краткосрочен преглед на Регламента относно блокирането на географски принцип и неговия обхват

²¹ Регламент (ЕО) № 1008/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 24 септември 2008 г. относно общите правила за извършване на въздухоплавателни услуги в Общността (член 23), Регламент (ЕС) № 1177/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 г. относно правата на пътниците, пътуващи по море или по вътрешни водни пътища, и за изменение на Регламент (ЕО) № 2006/2004 (член 4), Регламент (ЕС) № 181/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. относно правата на пътниците в автобусния транспорт и за изменение на Регламент (ЕО) № 2006/2004 (член 4).

²² Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно правата и задълженията на пътниците, използващи железопътен транспорт (COM(2017) 548 final (член 5)

²³ Директива (ЕС) 2015/2302 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2015 г. относно пакетните туристически пътувания и свързаните пътнически услуги, за изменение на Регламент (ЕО) № 2006/2004 и Директива 2011/83/ЕС на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 90/314/ЕИО на Съвета, ОВ L 326, 11.12.2015 г., стр. 1 – 33

В член 9 от Регламента е предвидена клауза за преразглеждане, в която се посочва, че Комисията следва редовно да докладва на Европейския парламент, Съвета и Европейския икономически и социален комитет относно оценката на Регламента. В Регламента е предвидено първият преглед да се извърши не по-късно от 23 март 2020 г. Този първи преглед следва да се извърши по-специално с оглед да се оцени приложното поле на Регламента (включително секторите, които не са обхванати от Директивата за услугите, например на аудиовизуалните услуги и транспорта) и обхвата на задължението за недискриминация, установено в член 4: целта е да се оцени дали той следва да се прилага и за услуги, предоставяни по електронен път, чиято основна характеристика е предоставянето на достъп до и използването на защитени с авторско право произведения (например гледане чрез стрийминг или изтегляне на музика, електронни книги, изтегляне или играене онлайн на видеоигри)²⁴.

2.1.5. Услугите в областта на хазарта попадат ли в приложното поле на Регламента?

Регламентът относно блокирането на географски принцип не се прилага за хазарт по силата на своя член 1, параграф 3. Всъщност услугите в областта на хазарта не са обхванати и от Директивата относно услугите (член 2, параграф 2). Държавите членки могат да регулират тези услуги, при условие че се спазват правилата относно вътрешния пазар, установени в Договора, така както се тълкуват от Съда на Европейския съюз.

2.1.6. Регламентът прилага ли се и за самолетните билети?

Не, Регламентът не се прилага за услуги в областта на транспорта. Както вече беше посочено по-горе обаче, съществуващото законодателство на ЕС в областта на транспорта вече съдържа забрана за дискриминация в много случаи. Регламент (ЕО) № 1008/2008 например съдържа забрана за дискриминация въз основа на гражданството или местопребиваването на клиента в сектора на въздухоплавателните услуги²⁵. В допълнение общите принципи на ДФЕС също забраняват дискриминацията въз основа на гражданството, включително непреки форми, основани на местопребиваването или мястото на установяване.

2.1.7. Какъв е териториалният обхват на Регламента?

Регламентът се прилага за всички търговци, предлагащи своите стоки или услуги на потребители в ЕС, независимо дали те са установени в ЕС или в държава извън ЕС. Следователно търговците, установени в държави извън ЕС, които осъществяват дейност в ЕС, са предмет на настоящия Регламент.

²⁴ Вж. в тази връзка също и разясненията, предвидени в декларацията на Комисията, публикувана заедно с Регламента относно блокирането на географски принцип.

²⁵ Член 23 от Регламент (ЕО) № 1008/2008 гласи, че: „достъпът до наличните за масовия потребител въздухоплавателни тарифи и такси за въздухоплавателни услуги от летище на територията на държава членка, спрямо която се прилага Договорът, се предоставя без дискриминация по отношение на националността или мястото на пребиваване на потребителя или на мястото на установяване на представителя на въздушния превозвач или друго продаващо билети лице в рамките на Общността“.

2.1.8. Всички клиенти в Европа ли се ползват от Регламента? А как стои въпросът с клиентите в Европа, които са от държави извън ЕС?

По смисъла на Регламента понятието „клиент“ означава потребител, който е гражданин на държава членка или който има местопребиваване в държава членка или предприятие, чието място на установяване е в държава членка, и получава услуга или купува стока, или иска да го направи, в рамките на ЕС, само за крайно потребление.

С други думи, Регламентът се прилага за предоставянето на стоки или услуги на граждани на ЕС или лица, които имат местопребиваване в ЕС, във всички държави — членки на ЕС. От това следва, че гражданите на държави извън ЕС, които имат местопребиваване в ЕС, също ще се ползват от Регламента в рамките на Съюза.

2.1.9. Регламентът ще се прилага ли за Обединеното кралство след Брексит?

За информация, свързана с Регламента относно блокирането на географски принцип и Брексит, направете справка с „Известие за заинтересованите страни относно оттеглянето на Обединеното кралство и законодателството на ЕС в областта на блокирането на географски принцип“ („Notice to stakeholders on withdrawal of the United Kingdom and EU legislation in the field of Geo-blocking“) от 21 март 2018 г.²⁶

2.1.10. Настоящият Регламент прилага ли се за Швейцария?

Швейцария е трета държава, т.е. не е държава — членка на ЕС. Правото на ЕС се прилага за Швейцария единствено въз основа на двустранни споразумения. Следователно Регламентът относно блокирането на географски принцип не се прилага пряко за клиентите в Швейцария. Това не засяга общите задължения за недискриминация по отношение на физическите лица, които са приложими за отношенията между ЕС и Швейцария съгласно съществуващите международни споразумения. Както беше обяснено по-горе обаче, Регламентът се прилага и за търговците, установени в държави извън ЕС, които осъществяват дейност в ЕС.

2.1.11. Настоящият Регламент прилага ли се за физически лица, които понякога продават употребявани стоки онлайн?

Регламентът се прилага за търговци. Както е определено в Регламента, „търговец“ означава всяко физическо или юридическо лице, което действа за цели във връзка със своята търговска дейност, стопанска дейност, занаят или професия. Лице, което понякога продава употребявани стоки онлайн извън своя занаят или професия, не попада в обхвата на настоящия Регламент. От друга страна търговец, който продава употребявани стоки онлайн като част от своята стопанска дейност, ще бъде предмет на Регламента.

²⁶ На разположение на адрес: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/notice_to_stakeholders_brexit_Geo-blocking_final.pdf

2.1.12. Регламентът само за сделки между търговци и потребители ли се прилага, или и за сделки между търговци?

Правилата на Регламента относно блокирането на географски принцип по правило се прилагат както за сделките между търговци и потребители (B2C), така и за тези между търговци (B2B), доколкото последните се извършват въз основа на общи условия за достъп (т.е. не се договарят индивидуално) и сделката се осъществява само за крайно потребление (т.е. без намерение за препродажба, преобразуване, преработване, отдаване под наем или на подизпълнител).

Пример: финландска адвокатска кантора търси нов доставчик на услуги за съхранение на резервни копия на данни и съхранение на информация в облак и е открила примамлива оферта от естонски доставчик. Тази сделка попада в обхвата на Регламента относно блокирането на географски принцип.

2.1.13. Как търговецът може да установи дали дадена покупка се осъществява само за крайно потребление?

Регламентът не се прилага, когато стоките или услугите се закупуват за цели, различни от крайно потребление, тоест когато те са предназначени единствено за препродажба, преобразуване, преработване, отдаване под наем или на подизпълнител. В Регламента не са разписани конкретни начини, по които предварително да се установява дали целта на дадена сделка е само крайно потребление. В тази връзка в Регламента се посочва, че той не засяга недискриминационните практики на търговците, които ограничават сделките или повтарящите се сделки, с цел да се попречи на предприятията да закупуват количества, които надвишават техните вътрешни потребности. Следователно Регламентът позволява на търговците да прилагат подходящи методи, за да гарантират, че стоките или услугата се купуват за крайно потребление.

Пример: в хипермаркет има промоция за телевизори с голям екран. За да се ограничи промоцията само до крайни ползватели, е предвидено ограничение от 3 телевизора на купувач. Такива ограничения могат да бъдат в съответствие с Регламента относно блокирането на географски принцип.

2.1.14. До каква степен онлайн пазарите са обхванати от задълженията по настоящия Регламент?

Онлайн пазарите, на които например стоки или услуги се продават от трети страни, са предмет на разпоредбите на Регламента относно блокирането на географски принцип, когато тези пазари действат като търговци по смисъла на Регламента.

В някои случаи онлайн пазарите може да не действат като търговци сами по себе си, а да правят това от името или в полза на друго дружество, което се определя като търговец. В тези случаи на правилата на Регламента е подчинен пряко не онлайн пазарът, а другото дружество.

Пример: онлайн пазар продава свои собствени стоки, а също приема други търговци, които продават чрез същия уебсайт. За целите на настоящия Регламент пазарът

действа като търговец на първо място по отношение на клиентите на собствените си стоки. Той може да се счита за търговец и по отношение на другите търговци, които продават чрез неговия уебсайт и по този начин получават услугите на пазара (като например хостинг услуги). От друга страна, търговецът, който продава на крайния ползвател чрез онлайн пазар, сам по себе си е търговец, обхванат от Регламента.

2.1.15. *Разрешава ли се на търговците да прилагат дискриминация във всички ситуации, които не са обхванати от настоящия Регламент?*

Не. Забраната за дискриминация въз основа на гражданство, която обхваща и непряката дискриминация, е общ принцип на правото на ЕС, заложен в член 18 от Договора за функционирането на Европейския съюз и член 21, параграф 2 от Хартата на основните права на Европейския съюз, както и в специалните разпоредби на горепосочения Договор, свързани със свободите на вътрешния пазар. Освен това в ситуациите, които не са обхванати от настоящия Регламент, може да се прилагат национални правила, които транспонират разпоредбите на член 20, параграф 2 от Директивата за услугите. В съответствие с тази норма държавите членки следва да гарантират, че общите условия за достъп до дадена услуга, представени пред широката общественост от доставчика, не съдържат дискриминационни разпоредби, свързани с гражданството или местопребиваването на получателя; това не трябва да изключва възможността да се предвиждат разлики в условията на достъп, когато тези разлики са пряко оправдани от обективни критерии. В някои случаи може да се прилага и секторно законодателство (например в областта на транспорта²⁷ или здравеопазването²⁸).

2.1.16. *Какво представляват на практика услугите, предоставяни по електронен път?*

Понятието за услуги, предоставяни по електронен път, определено в член 2, параграф 1 от Регламента²⁹, произтича от определението, предвидено в Регламент за изпълнение (ЕС) № 282/2011³⁰, и следва да бъде в съответствие с него. Следва надлежно да се вземат предвид допълнителните спецификации, включени в този инструмент, както и в Директива 2006/112/ЕО относно данъка върху добавената стойност, както е пояснено в съображение 14 от Регламента относно блокирането на географски принцип. Освен това следва да се отбележи, че както е посочено по-горе, аудиовизуалните услуги, предоставяни по електронен път, не са включени в приложното поле на Регламента (вж. също въпрос 2.1.4.)

На практика услугите, предоставяни по електронен път, които са обхванати от предвиденото в Регламента задължение, включват например облачни услуги, услуги по

²⁷ Вж. например регламенти (ЕО) № 1008/2008, (ЕС) № 1177/2010 и (ЕС) № 181/2011 по отношение на въздушния, морския и автобусния пътнически транспорт.

²⁸ Вж. например член 4 от Директива 2011/24/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 9 март 2011 г. за упражняване на правата на пациентите при трансгранично здравно обслужване.

²⁹ „услуги, които се предоставят чрез интернет или електронна мрежа, както и които се предоставят по принцип автоматизирано — предвид естеството им, при минимална намеса на човешки фактор и които е невъзможно да бъдат предоставени при отсъствието на информационни технологии“.

³⁰ Регламент за изпълнение (ЕС) № 282/2011 на Съвета от 15 март 2011 г. за установяване на мерки за прилагане на Директива 2006/112/ЕО относно общата система на данъка върху добавената стойност.

съхраняване на данни, хостинг на уебсайтове и предоставяне на защитни стени, използване на търсачки и интернет директории, доставка на уебсайтове, поддръжка от разстояние на програми и оборудване, дистанционна системна администрация.

Други услуги, предоставяни по електронен път, които не са аудиовизуални услуги, чиято основна характеристика е достъпът до и използването на защитени с авторско право произведения (включително достъп до и/или изтегляне на електронни книги, софтуер, включително актуализации, слушане чрез стрийминг на музика и играене онлайн на видеоигри), са обхванати от всички разпоредби на Регламента, с изключение на задължението за недискриминация, предвидено в член 4 (т.е. забраната за различни условия въз основа на гражданството, местопребиваването и мястото на установяване — вж. също въпрос 2.1.18).

2.1.17. Необходимо ли е търговецът да изготвя специални „разграничени“ оферти за гражданите или лицата, които имат местопребиваване в друга държава членка, когато търговецът предоставя стоки или услуги, комбинирани с услуги, които не попадат в приложното поле на Регламента?

Не, търговецът не е длъжен да „разграничи“ стоките или услугите, за да спази Регламента. В тези случаи обаче целият пакет ще подлежи на правилата на Регламента, ако един конкретен аспект попада в приложното му поле. Ако търговецът разграничи стоките или услугите и те попадат в приложното поле на Регламента, той е свободен да определя цената и условията за такива стоки и услуги, при условие че не прилага дискриминационни условия въз основа на гражданството, местопребиваването или мястото на установяване.

Пример: Търговец предоставя пакет, състоящ се от достъп до/изтегляне на аудиовизуални услуги и услуга за хостинг на уебсайт на промоционална цена. Следователно той може да спази Регламента, като продава целия пакет на чуждестранни клиенти на промоционалната цена, или като им предоставя само услугата за хостинг на уебсайт, например ако тази услуга се предлага отделно от същия търговец. Във втория случай обаче търговецът не може да прилага за отделната услуга различна цена³¹ от тази, която е приложима за продажбите на националния пазар.

2.1.18. До каква степен защитените с авторско право услуги за предоставяне на съдържание, които не са аудиовизуални, са включени в приложното поле на настоящия Регламент?

Предоставянето на (различни от аудиовизуални) услуги за защитено с авторско право съдържание (като електронни книги, онлайн музика, софтуер и видеоигри) не подлежи на предвидената в Регламента забрана за прилагане на различни общи условия за достъп въз основа на гражданството, местопребиваването или мястото на установяване на клиента, включително отказ за предоставяне на такива услуги на клиенти от други държави членки в конкретните случаи, изброени в член 4.

³¹ Цената в този пример не включва приложимия ДДС.

Освен това тези услуги остават предмет на всички разпоредби на Регламента относно блокирането на географски принцип, с изключение на член 4, включително забраната за блокиране или ограничаване на достъпа до онлайн интерфейси въз основа на гражданството, местопребиваването или мястото на установяване на клиента. Това означава, че търговец, предоставящ тези услуги, не може да възпрепятства своите клиенти да посещават различни версии на неговия уебсайт, електронен пазар или магазин за електронни приложения, или не може да ги пренасочва без тяхното изрично съгласие въз основа на критерии, свързани с гражданството, местопребиваването или мястото на установяване на клиента (включително косвени критерии като IP адреса или данните за плащане на клиента).

Освен това, когато тези услуги се предоставят през граница, независимо от това, че са изключени от обхвата на член 4 от Регламента, не се допуска търговецът да прилага дискриминация по отношение на електронните платежни средства въз основа на „гражданството“, т.е. поради това, че кредитна или дебитна карта от приета категория или марка е издадена в друга държава членка, или понеже директен дебитен или кредитен превод е извършен чрез банка от друга държава членка (при условие че използваната валута се приема от търговеца).

В Регламента е предписано преразглеждане в рамките на 2 години след влизането му в сила, съсредоточено върху оценка на приложното му поле, включително на посочените по-горе ограничения за прилагането на член 4 спрямо тези видове услуги.

Пример: дружество в Румъния, което разпространява софтуер, защитен с авторско право в няколко държави членки, все пак може да откаже да продава тези услуги в някои други държави членки предвид ограниченията върху притежаваното авторско право, което се изисква. Въпреки това в държавите членки, в които дружеството предлага своите услуги за доставка на софтуер, то няма да може да прилага дискриминация въз основа на платежните средства.

2.1.19. Регламентът обхваща ли онлайн продажбата на книги на физически носител, DVD и CD?

Да, продажбата на такива стоки е обхваната от разпоредбите на Регламента, включително забраната за различни общи условия въз основа на гражданството, местопребиваването или мястото на установяване на клиента, когато клиентът желае да купи тези стоки и те се доставят в държава членка, в която търговецът предлага вариант за доставка или получаване съгласно своите общи условия за достъп.

2.1.20. Настоящият Регламент обхваща ли доставката на комунални услуги като например снабдяване с газ, електричество или вода?

Регламентът не съдържа специален текст за изключване на доставката на комунални услуги. Следователно такива доставки попадат в неговия обхват, при условие че са спазени изискванията на Регламента, като например лицето, което ги предоставя, се счита за „търговец“, а що се отнася до разпоредбата за недискриминация по член 4, доставката се извършва в една от описаните там ситуации (вж. също въпрос 2.3.12).

2.2. Достъп до онлайн интерфейс (член 3)

2.2.1. *Имат ли клиентите право на достъп до съществуващите различни езикови версии или до всички оферти на стоки или услуги, показвани на даден уебсайт?*

Да, клиентът по принцип има право да получи достъп до всички версии и оферти, публикувани на уебсайта, освен ако то не е ограничено от конкретно законодателство, приложимо за търговеца (вж. също въпрос 2.2.4.). От друга страна, Регламентът не съдържа задължение за търговците да създават специално уебсайтове или раздели в тях на определени езици.

2.2.2. *Трябва ли онлайн интерфейсът на търговеца да бъде променен, за да се гарантира спазването на Регламента?*

Регламентът не налага на търговците задължение да приспособяват своите онлайн интерфейси към всички различни формати и координати, използвани в целия ЕС. Интерфейсите обаче не могат да бъдат създавани по начин, който не би позволил на клиенти от други държави членки лесно да осъществяват поръчките си на практика.

Пример: онлайн интерфейсът на търговец изисква клиентът да посочи адрес на пребиваване, но предварително определените географски координати, които предоставя, са само национални, без каквато и да е възможност или ясни указания как да бъде попълнен или изпратен поне свободен текст/координати в случай на пребиваване в чужда държава (това не засяга ограниченията за налични координати за адреса за доставка). При този вид онлайн интерфейс поръчката на клиент с местопребиваване в чужда държава би била практически невъзможна и интерфейсът трябва да бъде приспособен.

2.2.3. *Трябва ли изричното съгласие за пренасочване да се дава всеки път, за да се спазва Регламентът?*

Търговецът все пак може да пренасочва клиент към конкретна версия на своя уебсайт, при условие че клиентът изрично е дал своето съгласие. Такова съгласие не е задължително да се дава всеки път, когато клиентът посещава същия уебсайт. Клиентът обаче остава свободен да оттегли своето съгласие по всяко време и версията на уебсайта, до която е искал да получи достъп първоначално, трябва да остане лесно достъпна.

Пример: На уебсайта, към който клиентът е избрал да бъде пренасочен, трябва да има лесно достъпен бутон за връщане на клиента към други негови версии.

2.2.4. *Какви са правните изисквания, които биха могли да оправдаят ограничения на достъпа до онлайн интерфейси? Какви са обясненията, които търговецът трябва да предостави при прилагането на тези ограничения?*

Задължението на търговците за предоставяне на достъп до техния онлайн интерфейс, предвидено в Регламента, не означава, че вече не е необходимо да спазват

изискванията, предвидени в правото на ЕС или в националното право в съответствие с правото на ЕС, на което те подлежат вследствие на това, че осъществяват дейност в дадена държава членка. В такива случаи търговецът трябва да даде ясно и конкретно обяснение за причините, поради които не се предоставя достъп, на езика на онлайн интерфейса, до който клиентът е поискал достъп.

Пример: френски уебсайт е обект на решение, издадено от френските съдилища, което възпрепятства достъпа до целия уебсайт или до части от него във връзка със съдебен спор относно използването на регистрирани търговски марки в тази държава.

2.2.5. Правилата относно достъпа до онлайн интерфейси означават ли, че търговците са възпрепятствани да предлагат специално изготвени оферти?

Някои търговци използват различни версии на своя онлайн интерфейс или на части от него, насочени към клиенти от различни държави членки. Различната версия на уебсайта може да има различно оформление, да бъде на друг език или да има други характеристики, които правят уебсайта или части от него специално пригодени към клиенти с конкретно гражданство, местопребиваване или място на установяване. Такава възможност продължава да съществува. Пренасочването на клиенти от една версия на онлайн интерфейса към друга на дискриминационна основа и без тяхното изрично съгласие обаче е забранено. Освен това такъв уебсайт или части от него трябва да бъдат достъпни за клиенти от различни държави членки.

2.2.6. Може ли търговец да пренасочва клиента от един специфичен за дадена държава уебсайт към друг?

Член 3 от Регламента относно достъпа до онлайн интерфейс — като например уебсайтове, се прилага, когато търговец пренасочва даден клиент към версия на своя уебсайт, която е различна от онлайн интерфейса, до който клиентът първоначално е искал да получи достъп, по причини, свързани с гражданството, местопребиваването или мястото на установяване на клиента.

Следователно, когато клиентът се пренасочва към друг уебсайт — например специфичен за дадена държава — по посочените причини, Регламентът ще се прилага; пренасочването може да се осъществи или с изричното съгласие на клиента, или поради наличието на конкретно правно задължение за търговеца да го направи.

2.2.7. Как следва да се съхранява съгласието за пренасочване (например чрез бисквитки)?

В Регламента не се посочва как търговецът следва да съхранява изричното съгласие на клиента за пренасочването, когато клиентът е дал своето изрично съгласие, а търговецът желае да го запази, в случай че клиентът пожелае отново да посети същия уебсайт в бъдеще.

Когато обаче даването на съгласие е свързано с обработване на лични данни, се прилага правото на ЕС в областта на защитата на личните данни, а именно Общият регламент относно защитата на данните³² и Директивата за правото на неприкосновеност на личния живот в електронните комуникации³³, когато запазването на такова съгласие е свързано със съхранение на информация или получаване на достъп до информация, вече съхранена в крайните устройства.

2.2.8. Поддържането на уебсайт на конкретен език ще означава ли, че търговецът се е насочил към този пазар?

Регламентът не засяга разпоредбите на регламентите „Рим I“³⁴ и „Брюксел I“³⁵, включително относно търговците, които насочват своите дейности към конкретна държава членка. В това отношение Регламентът относно блокирането на географски принцип предвижда, че спазването на правилата му само по себе си не означава, че търговецът насочва дейността си към потребителите в друга държава членка.

Следователно това дали използването на определен език на уебсайта означава, че търговецът насочва дейността си към клиенти в дадена държава членка, ще трябва да се оцени въз основа на регламентите „Рим I“ и „Брюксел I“ и относимата съдебна практика по тези регламенти. В раздел 4 се съдържат допълнителни указания по този въпрос.

2.2.9. До каква степен чисто информационните уебсайтове подлежат на ограничението за пренасочване?

В Регламента се посочва, че „онлайн интерфейс“ означава всякакъв софтуер, включително уебсайтове и приложения, използван от търговец или от негово име и служещ за предоставяне на достъп на клиентите до стоки или услуги на търговеца с цел извършване на сделка с тези стоки или услуги.

Следователно във всеки отделен случай трябва да се определи дали даден уебсайт обслужва тези цели, или не. Ако е така, по принцип той попада в приложното поле на Регламента и следователно се прилага член 3 относно достъпа до уебсайтове, включително правилата относно пренасочването, предвидени в него.

³² Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните).

³³ Директива 2002/58/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 юли 2002 г. относно обработката на лични данни и защита на правото на неприкосновеност на личния живот в сектора на електронните комуникации.

³⁴ Регламент (ЕО) № 593/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 17 юни 2008 г. относно приложимото право към договорни задължения (Рим I).

³⁵ Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (Брюксел I).

2.2.10. Могат ли търговците да блокират достъпа до приложенията си или да пренасочват клиентите си към различни национални приложения въз основа на държавата, в която е издадена кредитната им карта?

Регламентът забранява блокирането на достъпа до онлайн интерфейси или пренасочването въз основа на това къде е било издадено платежното средство; това означава, че търговците не могат да блокират достъпа до различни версии на собствения си онлайн интерфейс, включително на своите приложения, по причини, свързани с гражданството и/или местопребиваването на клиента, чрез косвени средства, като например държавата членка, в която е бил издаден платежният инструмент.

2.3. Недискриминация по отношение на достъпа до стоки или услуги (член 4)

2.3.1. С Регламента налага ли се задължение за продажба и доставка в целия ЕС?

Не. С Регламента на търговците не се налага задължение да извършват продажби, въпреки че им се забранява да прилагат при продажбата дискриминация въз основа на гражданството, местопребиваването или мястото на установяване на клиента.

С Регламента не се въвежда задължение за доставка в целия ЕС. В него са определени конкретни ситуации, при които на клиентите не може да бъде отказан достъп до стоките или услугите на търговеца по причини, свързани с тяхното гражданство, местопребиваване или място на установяване.

2.3.2. С Регламента налага ли се задължение за създаване на пунктове за получаване?

Не, с Регламента не се налага задължение на търговците да създават пунктове за получаване на стоките им в други държави. Когато обаче тази възможност съществува съгласно общите условия за достъп на търговеца, клиентите от други държави членки следва да са в състояние да се ползват от нея независимо от своето гражданство, местопребиваване или място на установяване.

Пример: търговец, който извършва доставки само в Португалия или осигурява получаване в съответни пунктове в Португалия, не може да бъде задължен да създаде пунктове за получаване в Испания, за да обслужва испанските клиенти. Последните обаче ще могат да вземат стоките си сами или чрез определени от тях лица/доставчици от пунктовете за получаване в Португалия.

2.3.3. Разрешено ли е на търговците да събират допълнителна такса от клиентите, ако предлагат да организират доставката на продаваните стоки?

Предлагането на варианти за доставка на закупените стоки или услуги представлява услуга. Търговците по принцип са свободни да предлагат услугите, които желаят, на своите клиенти. Ако обаче търговците решат да предлагат услуги за доставка в конкретни държави членки или на определени места в държавите членки, като посочат това в общите си условия за достъп, те не могат да прилагат дискриминация спрямо клиенти, които желаят да се възползват от тези услуги за доставка, въз основа на

тяхното гражданство, местопребиваване или място на установяване (вж. също раздел 4.1 относно трансграничните доставки).

2.3.4. Регламентът задължава ли търговците да се преместят физически, за да предоставят услуги там, където се намира клиентът в Европа?

Не, в Регламента не се съдържа такова задължение за преместване на търговците.

2.3.5. Регламентът регулира ли цените?

Не. Целта на Регламента относно блокирането на географски принцип е да се преодолее дискриминацията спрямо клиентите от ЕС. Понастоящем тя пречи на потенциала за трансгранична търговия и възпрепятства пълноценното използване на единния пазар. Регламентът не регулира или хармонизира самите равнища на цените.

Следователно търговците остават свободни да определят различни цени например в уебсайтове, насочени към различни групи клиенти. Тези уебсайтове обаче следва да бъдат достъпни за всички клиенти от ЕС, които в конкретните ситуации, описани по-горе, следва да могат да купуват стоки или услуги при същите условия, включително нетните цени (т.е. без да се засягат различните приложими ставки на ДДС), както гражданите на държавата членка на търговеца.

В Регламента също така не е разгледано динамичното ценообразуване, при което търговците адаптират с течение на времето офертите си в зависимост от фактори, които не са свързани с гражданството, местопребиваването или мястото на установяване.

Пример: уебсайт, който променя цената в реално време въз основа на търсенето и/или други параметри (например минали търсения и/или покупки), които не са свързани с местопребиваването или гражданството, по принцип няма да бъде обхванат от забраната за дискриминация, предвидена в Регламента относно блокирането на географски принцип.

2.3.6. В случай на трансгранични доставки търговецът има ли право да начислява по-висока цена (например поради транспортни разходи, доставка и обработка)? Ако това е така, допълнителните такси трябва ли да отразяват действителната база на разходите?

Регламентът не регулира или хармонизира равнищата на цените. Възможността на клиентите да се предлага трансгранична доставка в някои или във всички държави членки по принцип продължава да бъде свободно маркетингово решение на търговеца, което обаче трябва да бъде разписано в приложимите ред и условия. Крайната цена трябва да бъде съобщена на потребителите по ясен и разбираем начин преди сключването на договора (вж. по-специално членове 5, 6 и 8 от Директивата за правата на потребителите³⁶). Вижте също раздел 4 за допълнителна информация относно

³⁶ Директива 2011/83/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 г. относно правата на потребителите, за изменение на Директива 93/13/ЕИО на Съвета и Директива 1999/44/ЕО на

трансграничните доставки и начина, по който в Регламент 2018/644³⁷ е предвидено повишаване на прозрачността на цените, начислявани за услугите за трансгранична доставка на колетни пратки.

2.3.7. Възможно ли е търговецът да диференцира офертите си в различни търговски обекти или уебсайтове в ЕС, в това число с различни варианти за доставка?

Регламентът не засяга правото на търговците свободно да образуват цените и да проектират уебсайтовете си в ЕС и да осъществяват своите маркетингови дейности. В разглежданите ситуации Регламентът по същество задължава търговците да третират клиентите от ЕС по еднакъв начин, когато те се намират в една и съща ситуация (т.е. когато са готови да приемат общите условия за достъп, включително вариантите за доставка, предоставени на даден уебсайт или търговски обект), независимо от тяхното гражданство, местопребиваване или място на установяване.

Това също така означава, че търговците могат да продължат да изготвят оферти, насочени към конкретни групи клиенти, стига да правят това без оглед на критериите за гражданство, местопребиваване или установяване (като например оферти за млади хора или за потребители, за разлика от офертите за професионални клиенти).

2.3.8. Възможно ли е клиент да закупи продукт от един уебсайт, но да избере вариантите за доставка от друга версия на същия уебсайт?

Условията, при които търговците предоставят своите услуги, включително вариантите за доставка, са описани в техните общи условия за достъп. По-конкретно, те трябва да бъдат предоставени на разположение на техните уебсайтове и във всички случаи трябва да бъдат съобщени по ясен и разбираем начин на потребителя. Когато клиентът реши да поръча продукт или услуга, използвайки конкретен уебсайт, той обикновено се съгласява с тези условия. Ако дадена поръчка се подава през определена версия на уебсайта, за сделката ще се прилагат общите условия за достъп, приложими към предлаганите на този уебсайт оферти.

Пример: клиент от Гърция купува продукт от българския уебсайт на търговец, който предоставя възможност за доставка само в България. Търговецът прави доставки и до Гърция, но само за поръчки, направени чрез гръцкия уебсайт. Клиентът от Гърция няма право да иска доставка в Гърция за поръчки, направени от българския уебсайт. За разлика от това, ако редът и условията на услугата, предоставени на разположение на всеки уебсайт, са еднакви, т.е. включват доставка и в двете държави, фактът, че поръчката е направена от гръцкия или от българския уебсайт, не може сам по себе си да ограничи обхвата на услугата за доставка, предлагана от търговеца съгласно приложимите ред и условия.

Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 85/577/ЕИО на Съвета и Директива 97/7/ЕО на Европейския парламент и на Съвета

³⁷ Регламент (ЕС) 2018/644 на Европейския парламент и на Съвета от 18 април 2018 г. относно услугите за трансгранична доставка на колетни пратки

2.3.9. *До каква степен търговците попадат в приложното поле на Регламента, когато извършват продажби с вариант за доставка само в своята държава членка по произход?*

По принцип търговецът продължава да бъде свободен да определя географския район, в който предоставя услуги за доставка. Регламентът обаче не позволява на такъв търговец да прилага дискриминация спрямо чуждестранен клиент, който иска да купи стока при същите условия като местните клиенти (така нареченият сценарий „пазаруване като местен жител“).

Пример: клиент от Белгия иска да закупи хладилник от немския уебсайт на търговец, който извършва доставки само до адреси в Германия. Ако клиентът от Белгия иска да вземе стоката от обекта на търговеца или от който и да е друг обслужван от търговеца германски адрес на доставка, търговецът не може да прилага дискриминация спрямо този клиент поради белгийското му гражданство или поради това, че той пребивава или е установен в Белгия. Клиентът от Белгия обаче не може да задължи германския търговец да достави стоката в Белгия, ако това не е предвидено в общите условия за достъп на търговеца.

2.3.10. *Регламентът изисква ли търговците да се регистрират в търговския регистър или да се присъединят към схеми за събиране на отпадъците от електронно оборудване във всяка държава членка, в която клиентите желаят да купуват стоки или услуги съгласно правилата на Регламента? Така например, в горепосочения пример счита ли се, че германският търговец осъществява продажби в Белгия и следователно необходимо ли е да бъде регистриран в Белгия?*

Не, съгласно Регламента не е необходимо търговците да бъдат регистрирани във всички държави членки, в които потребителите могат да проявяват интерес към техните стоки или действително да ги купуват. В Регламента се пояснява, че ако търговците просто спазват задълженията, предвидени в Регламента, и следователно просто осигуряват достъп до своя уебсайт и възможността за осъществяване на покупката на недискриминационна основа, този факт сам по себе си не означава, че търговецът насочва дейността си към друга държава членка. Следователно Регламентът сам по себе си нито съдържа, нито предполага задължение за вписване в търговския регистър или присъединяване към схеми за събиране на отпадъците от електронно оборудване във всяка държава членка, в която клиентите желаят да купуват стоки или услуги.

2.3.11. *В някои случаи местните данъци се използват за субсидиране на услуги, например входни такси за местни музеи или плувни басейни. Това забранено ли е съгласно Регламента?*

Регламентът не засяга правилата, приложими в областта на данъчното облагане, и негови адресати са търговците. Следователно той не съдържа правила относно използването на местните данъци. Оттук следва, че той не съдържа забрана за използване на местните данъци за субсидиране на определени дейности, като например входни такси за местни музеи или плувни басейни.

Въпреки това, ако субсидираните услуги отговарят на изискванията за прилагане на Регламента (разглежданата ситуация да не е чисто вътрешна, услугата да не е изключена от приложното му поле, доставчикът на услугите да се определя като търговец, да се прилага някоя от описаните в Регламента конкретни ситуации), забраната за дискриминация, предвидена в Регламента, ще се прилага за предоставянето на въпросната услуга (вж. също въпрос 2.3.12).

В същото време в съображение 27 от Регламента се посочва, че не се изключва прилагането на диференцирани условия за достъп по определени причини, които не са свързани с гражданство, местопребиваване или място на установяване, в това число и вноски, направени към търговеца.

2.3.12. До каква степен настоящият Регламент обхваща „публичните услуги“ или части от реда и условията, които са предмет на конкретни правни изисквания?

Макар че услугите от общ интерес с нестопанска цел са изключени от приложното поле на Регламента, това не се прилага за онези „публични услуги“, които обикновено се осъществяват с икономически интерес и съответно са услуги от общ икономически интерес (като например *inter alia* снабдяването с газ, вода и електричество; вж. също въпрос 2.1.20).

Също така, Регламентът се прилага само когато са спазени всички изисквания за прилагането му. Следователно той например се прилага само за услуги, предоставяни от „търговци“. Съгласно определението на това понятие не е от значение дали собствеността на доставчика на услуги (когато той е юридическо лице) е частна или публична. От значение е обаче дали доставчикът на услуги действа за цели във връзка със своята търговска дейност, стопанска дейност, занаят или професия; ако това не е така, той не е търговец и Регламентът не се прилага за съответните дейности, например административната дейност на публичните администрации.

Както е посочено по-горе (въпрос 2.2.4), по отношение на конкретните правни изисквания, предвидени в правото на ЕС или в националното право в съответствие с правото на ЕС, член 3 относно достъпа до онлайн интерфейс не се прилага, доколкото ограничението върху достъпа произтича от правно изискване, на което е подчинен търговецът. Същото е валидно за правилата за недискриминация, установени в член 4.

Пример: настоящият Регламент не засяга спазването на регулаторни мерки, чрез които се налагат конкретни цени на доставчиците на услуги от общ икономически интерес, доколкото те са в съответствие с правото на ЕС, включително общите принципи за недискриминация.

2.3.13. Какво е отражението върху бизнес моделите, които разчитат на локализираните реклами за субсидирани продажни цени (например търговци, които продават таблетки с предварително инсталирана реклама, насочена към ползвателите в конкретна държава членка)?

Всеки търговец трябва да определи какво е отражението на Регламента върху неговия съответен бизнес модел. Въпреки това, ако дейността на търговеца попада в обхвата на

Регламента, потребителите не могат да бъдат възпрепятствани да купуват въпросната стока или услуга по дискриминационни причини.

Пример: испански потребител не може да бъде лишен от правото да закупи от германски търговец таблет, който потребителят взема от Германия, когато такава възможност за получаване е предоставена на разположение на германските потребители. Търговецът обаче по принцип продължава да бъде свободен да определя географския район, в който се доставят или от който могат да се вземат стоките.

2.3.14. Какви са националните извъндоговорни правни изисквания, споменати в член 4, параграф 3 от Регламента, и какво означава тази разпоредба?

В член 4, параграф 3 се посочват онези правни изисквания, които не произтичат от договорни правоотношения между клиента и търговеца, а се налагат от държавата членка на клиента и се отнасят до съответните стоки или услуги, като например изисквания за етикетирание или изисквания, специфични за даден сектор. В член 4, параграф 3 се уточнява, че спазването на Регламента само по себе си не означава, че съответният търговец е задължен да спазва тези правни изисквания.

Пример: ако даден търговец не насочва дейността си към определена държава членка, а продава стоката на чуждестранен клиент, само за да изпълни задълженията, установени в Регламента, той няма да е задължен да спазва конкретните изисквания за етикетирание на държавата членка на клиента.

2.3.15. Носят ли отговорност търговците, когато продават стоки или предоставят услуги на клиент от друга държава членка, които може да са забранени в държавата членка на клиента?

В Регламента е уточнено, че забраната за дискриминация, предвидена в член 4, параграф 1, не се прилага, доколкото такива национални правила възпрепятстват търговеца да продава стоки или да предоставя услуги на определени клиенти или на клиенти в определени територии, при условие че националните правила са в съответствие с правото на ЕС. Същото е валидно и доколкото съществуват правила на ЕС, които възпрепятстват тези действия на търговеца. Оттук следва, че забраната за дискриминация не означава, че търговците вече не са обвързани с приложимите за търговеца правила на ЕС или национални правила от този вид.

Както обаче беше споменато по-горе, в Регламента допълнително се пояснява, че спазването на забраната за дискриминация само по себе си не означава, че търговецът е задължен да спазва националните извъндоговорни правни изисквания на държавата членка на клиента, отнасящи се до съответните стоки и услуги, или да информира клиентите относно тези изисквания (член 4, параграф 3). Следователно, ако търговецът не подлежи на националното извъндоговорно правно изискване в държавата членка на клиента, спазването на Регламента само по себе си не може да вмени отговорност за спазването му във въпросната държава членка.

Пример: продажбата на конкретно DVD подлежи на различни възрастови ограничения в Швеция и във Франция. Френски търговец, който продава DVD на шведски клиент с доставка във Франция единствено в следствие на задължението по настоящия Регламент, не носи отговорност за спазването на евентуално по-

строгите възрастови ограничения в Швеция, нито е задължен да информира клиентите за различните възрастови ограничения, действащи в Швеция.

2.3.16. Настоящият Регламент засяга ли ограниченията върху сезонните промоции?

Регламентът не съдържа конкретни правила относно сезонните промоции или ограниченията, свързани с тях. Следователно тези промоции подлежат на „обичайните“ правила за недискриминация, предвидени в Регламента, когато разглежданата ситуация попада в приложното им поле. В такива случаи сезонните промоции следва да бъдат достъпни за потребители/крайни ползватели от други държави членки по недискриминационен начин.

2.3.17. Могат ли търговците да организират разпродажба, промоция или друг вид ценова кампания само на един от уебсайтовете си за електронна търговия?

Регламентът не засяга свободата на търговците да организират своята търговска политика по начин, който смятат за уместен, при условие че спазват установените в Регламента правила за недискриминация. Разпоредбите на Регламента също така не възпрепятстват свободата на търговците да предлагат на недискриминационна основа различни условия, включително различни нетни продажни цени, на различни места на продажба като магазини и уебсайтове, или да насочват специфични оферти само към специфична територия в дадена държава членка. Съгласно Регламента обаче тези оферти трябва да бъдат достъпни за потребителите от други държави членки на недискриминационна основа.

Следователно съгласно Регламента търговците са свободни да организират разпродажби, промоции или други видове ценови кампании на избран свой уебсайт за електронна търговия, при условие че действат по недискриминационен начин.

2.3.18. С настоящия Регламент хармонизират ли се ставките на ДДС, приложими за продажби?

Не. Регламентът не засяга приложимите правила в областта на данъчното облагане. Това означава, че данък добавена стойност се начислява в държавата членка, където се предоставят услугите или стоките, като се прилагат правилата за ДДС. Също така, що се отнася до цените, концепцията за „общи условия за достъп“ изрично обхваща само нетните продажни цени. В раздел 4 е предоставена допълнителна информация относно развитието на правилата за ДДС в контекста на електронната търговия.

2.3.19. Трябва ли търговците да спазват законодателството за определяне на цените за книги, приложимо в държавата членка на клиента?

Правилата за недискриминация по член 4 не възпрепятстват търговците да прилагат различни цени за книги, продавани на клиенти в определени територии, доколкото те са задължени да правят това по силата на правото на държавите членки в съответствие с правото на ЕС.

Когато дадена ситуация попада в обхвата на член 4 и търговецът е подчинен на такова национално законодателство, той не може да се позове на член 4, за да твърди, че това законодателство вече не се прилага. Следователно търговецът остава обвързан от такова законодателство, при условие че то е в съответствие с правото на ЕС.

Пример: книжарница, която продава книги във Франция и Белгия, е предмет на съответното законодателство за определяне на цените по отношение съответно на продажбите в Белгия и Франция.

2.3.20. *Регламентът задължава ли микропредприятията, освободени от регистрация по ДДС в своята държава членка, да се регистрират в други държави членки, например в контекста на доставката на услуги, предоставяни по електронен път?*

Спазването на задълженията по ДДС е въпрос от особена важност за малките и средните предприятия, по-специално в трансграничен контекст. Значението на това да не се допусне увеличаване на тежестта върху малките предприятия е отразено в Регламента. По-конкретно, в Регламента е предвидено изрично освобождаване от правилата за недискриминация по член 4 на търговците, които попадат под националния праг за регистрация по ДДС. В резултат на това МСП, които са освободени от ДДС в държавата членка по произход, са освободени от задължението да продават в чужбина услуги, предоставяни по електронен път, предвидено в член 4, параграф 1, буква б).

2.3.21. *Ще трябва ли търговците да спазват законодателството за защита на потребителите на други държави членки?*

Правилата относно приложимото право за защита на потребителите и компетентността на съдилищата са уредени от регламентите „Рим I“ и „Брюксел I“. Регламентът относно блокирането на географски принцип не изменя или заменя тези правила. Следователно това кое е приложимото законодателство за защита на потребителите и кои са компетентните съдилища следва да се определи в съответствие с регламентите „Рим I“ и „Брюксел I“. Това до голяма степен зависи от въпроса дали търговецът насочва дейността си към друга държава членка. В това отношение Регламентът относно блокирането на географски принцип разяснява, че спазването на предвидените в него правила само по себе си не означава, че търговецът насочва дейността си към друга държава членка. За допълнителна информация вижте също раздел 4.2.

2.3.22. *Потребителите имат ли право въз основа на Регламента да изискват ръководства за потребителя/инструкции и друга информация за продукта на своя език и принадлежности, пригодени за собствения им специфичен пазар (например контакти, преходници)?*

Не, Регламентът сам по себе си не задължава търговците да приспособяват стоките си към нуждите на друг национален пазар, нито да предоставят ръководства за потребителя, инструкции и друга информация за продукта на определен език. В същото време това не ги възпрепятства да правят това или да предоставят съдействие след продажбата.

Регламентът не засяга други правила на ЕС от този вид, на които може да се подчинява търговецът и които може да съдържат приложими изисквания за защита на потребителите. Така например, Директивата за правата на потребителите позволява на държавите членки да запазят или да приемат езикови изисквания по отношение на информацията в договорните клаузи.

Съгласно съответните правила на ЕС (по-специално Регламент „Рим I“ относно приложимото право към договорни задължения) търговците са подчинени на изискванията за защита на потребителите, които може да се прилагат в държавата членка на съответните потребители, когато насочват дейността си към тази държава членка. В тази връзка Регламентът разяснява, че за даден търговец не се счита, че насочва дейността си към друга държава членка, единствено на основание, че предоставя информация и съдействие след сключването на договор в резултат от спазването от страна на търговеца на разпоредбите на Регламента.

2.3.23. Какво отражение има Регламентът върху правата на потребителите на обезщетение, в случай че продадените стоки са дефектни?

Регламентът няма отражение върху правата на потребителите в такива случаи. Основната цел на Регламента е да се гарантира трансграничен достъп до стоки и услуги на недискриминационна основа в ситуациите, попадащи в приложното му поле. Той не съдържа правила относно обезщетения, например в случай че въпросните стоки по-късно се окажат дефектни. За допълнителна информация вижте раздел 4.

Както обаче беше отбелязано по-горе, това не означава, че не може да има други правила на правото на ЕС, които се прилагат и предоставят на потребителите определени права в такива случаи. Съгласно Директивата за продажбата на потребителски стоки и свързаните с тях гаранции³⁸, която не се засяга от настоящия Регламент, продавачът отговаря пред потребителя за всяка липса на съответствие, която съществува в момента на доставка на стоките, и потребителят има право стоките да бъдат приведени в съответствие безплатно чрез ремонт или замяна, или ако това не бъде направено, да получи подходящо намаление на цената или договорът да бъде анулиран. Задължението на продавача да осигури безплатно ремонт или замяна включва задължението да се покрият необходимите разходи за привеждане на стоките в съответствие, включително разходите за пощенски услуги, труд и материали. Стоките трябва да бъдат ремонтирани или заменени в разумен срок и без значително неудобство за потребителя.

2.3.24. Регламентът дава ли право на клиентите да получават следпродажбено обслужване в държавата членка по местопребиваване?

Не, Регламентът не предоставя такива права. Както е обяснено по-горе, Регламентът разглежда други въпроси, по-специално онези, свързани с достъпа. Поради това предвидената в Регламента забрана за дискриминация не следва да се разбира като засягаща прилагането на териториални или друг вид ограничения по отношение на оказването на съдействие на клиента след продажбата, следпродажбеното обслужване

³⁸ Директива 1999/44/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 25 май 1999 г. относно някои аспекти на продажбата на потребителски стоки и свързаните с тях гаранции.

и търговските гаранции, предлагани доброволно от търговеца на клиента. Тези въпроси, свързани със защитата на потребителите, са уредени с други актове на правото на ЕС, като например Директивата за продажбата на потребителски стоки и свързаните с тях гаранции. Както беше споменато по-горе (въпрос 2.3.23), прилагането на Регламента не засяга тази директива.

От друга страна, Регламентът разяснява, че за даден търговец не се счита, че насочва дейностите си към друга държава членка, единствено на основание, че предоставя информация и съдействие след сключването на договор в резултат от спазването от страна на търговеца на разпоредбите на Регламента.

2.4. Недискриминация по причини, свързани с плащане(член 5)

2.4.1. Задължени ли са търговците да приемат всякакъв вид платежни средства?

Не. Търговците по принцип са свободни да решават кои платежни средства желаят да приемат. Член 5 от Регламента се прилага по отношение на платежните операции, направени чрез електронна операция с кредитен превод, директен дебит или платежен инструмент, свързан с карта от същата марка и категория, когато изискванията за установяване на идентичността са изпълнени и платежните операции са във валута, която търговецът приема. Все пак, след като веднъж е направен този избор, търговците не следва да дискриминират клиентите в ЕС, като отказват сделки или като прилагат различни условия за плащане въз основа на гражданството, местопребиваването или мястото на установяване на клиентите или във връзка с мястото на платежната сметка, мястото на установяване на доставчика на платежни услуги или мястото на издаване на платежния инструмент.

2.4.2. Могат ли търговците да предлагат различни платежни средства в различни онлайн магазини? Например може ли даден търговец да приема кредитни и дебитни карти в своя италиански онлайн магазин, а в белгийския си онлайн магазин — само кредитни карти?

Търговците по принцип са свободни да решават при какви условия да предлагат стоки или услуги, включително платежните средства, които приемат на своя уебсайт. Следователно те могат да решат да предложат различни условия на няколко от уебсайтовете си. Ако обаче приемат конкретно платежно средство за конкретен уебсайт, търговците следва също така да приемат тези платежни средства от потребители извън държавата членка, към която е насочен конкретния уебсайт.

2.4.3. Правилото за недискриминация по причини, свързани с плащане, обхваща ли извършените плащания по фактури?

Да, доколкото платежните средства, приети за плащане на фактурата, попадат в обхвата на член 5 от Регламента, по-специално ако плащането се извършва чрез кредитен превод, директен дебит или платежен инструмент, свързан с карта. Това обаче не засяга ограниченията по отношение на доставката (например в случай че фактурата се плаща директно на превозвача) или възможността за отказване на доставката на стоките или предоставянето на услугите, докато търговецът не получи потвърждение, че плащането е надлежно инициатирано (вж. въпрос 2.4.7.).

Пример: търговец на електронни устройства предлага възможност за плащане по фактури чрез кредитен превод или директен дебит и извършва доставки само до Австрия и Германия. Търговецът не може да отказва плащане на фактурата от френска банкова сметка или от лице, което има местопребиваване във Франция. Това обаче не означава, че от търговеца се изисква да достави устройството (и следователно да приеме плащането на фактурата при доставката) във Франция, ако това не е предвидено в общите му условия.

2.4.4. Ще трябва ли търговците да приемат всички национални дебитни карти от други държави от ЕС?

Не. В Регламента е уточнено, че търговците не могат да прилагат дискриминация въз основа например на държавата членка, в която е издадена кредитната или дебитната карта, а могат да избират само конкретната платежна марка или категория, която те приемат като метод на плащане.

На практика това означава, че ако даден търговец приема дебитни карти от определена марка, не е необходимо да приема кредитни карти от същата марка или дебитни карти от други марки. Това означава също така, че търговецът не е задължен да приема корпоративни кредитни карти от дадена марка, ако приема само потребителски кредитни карти от тази марка. Все пак това означава, че ако търговецът приема кредитни карти от дадена марка, издадени в една държава членка, трябва да приема същия вид кредитна карта от същата марка, издадена в друга държава членка.

Пример: румънски търговец е приемал дебитни карти от дадена марка само ако са издадени в Румъния и е отказвал плащания, извършени с дебитна карта от същата марка, издадена в друга държава членка. Понастоящем това е забранено от Регламента относно блокирането на географски принцип. Въпреки това ако политиката на търговеца като цяло е да не приема кредитни карти от тази марка, независимо от мястото им на издаване, то тази политика все още може да се поддържа.

2.4.5. Необходимо ли е търговците, които предоставят свои собствени кредитни механизми (вместо кредитни карти, предлагани от трета страна) на клиентите, за да могат да закупуват продукти от техните уебсайтове, да предлагат тези механизми на клиенти от всички държави членки?

Член 5 от Регламента относно блокирането на географски принцип се прилага за операции, извършени чрез кредитен превод, директен дебит или платежен инструмент, свързан с карта. С други думи, член 5 се отнася до плащане, а не до кредит. Предоставянето на кредит представлява финансова услуга, а съгласно член 1, параграф 3 финансовите услуги (както всички други услуги, изключени от обхвата на Директивата за услугите) са изключени от приложното поле на Регламента относно блокирането на географски принцип. В съображение 8 от Регламента относно блокирането на географски принцип допълнително се пояснява, че достъпът до финансови услуги на дребно следва да бъде изключен от обхвата на Регламента. В следствие на това търговецът не е задължен да предлага кредитни механизми на клиентите от всички държави членки.

2.4.6. *Задължени ли са търговците да сключват споразумения за плащане с доставчици на услуги по инициране на плащане, обхващащи всички банки в Европа?*

Не. Търговец, който ползва услуги по инициране на плащане, както са определени във Втора директива за платежните услуги³⁹, няма задължение да приема плащане, ако това означава сключване на нов договор или изменение на съществуващ договор с доставчика на услугата по инициране на плащане, т.е. доставчик, който позволява да се иницира платежно нареждане по искане на ползвателя на платежни услуги по отношение на платежна сметка, държана при друг доставчик на платежни услуги.

2.4.7. *Имат ли право търговците да отказват предаването на стоки или услуги, предоставяни на клиенти от друга държава членка, преди приключване на плащането?*

Да. В Регламента е уточнено, че забраната за дискриминация по причини, свързани с плащане, не възпрепятства търговеца да го направи, но само когато това е обосновано по обективни причини, т.е. когато търговецът не разполага с други средства за намаляване на риска от неизпълнение от страна на клиентите.

Пример: търговец редовно проверява кредитоспособността на клиентите си чрез системи за кредитен рейтинг. Даден клиент не е включен в тези системи например поради местопребиваването му; в този случай търговецът може да откаже да предаде стоката и да изчака потвърждение на кредитния превод от банката си или в случай на директен дебит, да поиска авансово плащане с кредитен превод преди стоките да бъдат изпратени.

2.4.8. *Попадат ли паричните плащания в обхвата на Регламента?*

Не, паричните плащания не попадат в обхвата на разпоредбата относно недискриминация по причини, свързани с плащане.

2.4.9. *Регламентът хармонизира ли таксите за използването на кредитни карти?*

Не, Регламентът относно блокирането на географски принцип не хармонизира такива такси. В него е предвидено правило за недискриминация, като се уточнява, че в определени случаи търговецът може да изисква такси за използването на платежни инструменти, свързани с карти, за които не са уредени обменни такси. Всички такива такси обаче не могат да превишават направените от търговеца преки разходи за използването на платежния инструмент.

2.5. Споразумения за пасивни продажби (член 6)

2.5.1. *Ще бъде ли позволено на търговците да третират клиентите от други държави членки по различен начин, например като отказват достъп до*

³⁹ Директива (ЕС) 2015/2366 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2015 г. за платежните услуги във вътрешния пазар, за изменение на директиви 2002/65/ЕО, 2009/110/ЕО и 2013/36/ЕС и Регламент (ЕС) № 1093/2010 и за отмяна на Директива 2007/64/ЕО

стоките или услугите си, ако това се изисква от условията на договорите с доставчиците?

Доставчик не може да забрани чрез договорна клауза на търговеца да удовлетвори искания по инициатива на клиенти, което означава, че той не може да забрани т.нар. „пасивни продажби“ в конкретните ситуации, попадащи в обхвата на Регламента. Тези договорни условия се считат за нищожни, доколкото попадат в обхвата на Регламента. На практика това означава, че търговците следва да могат да обслужват всички клиенти, независимо от тяхното гражданство или местопребиваване.

Пример: френски доставчик на испански търговец не може да му забрани да обслужва френски клиенти, които са намерили уебсайта на испанския търговец чрез търсене в интернет и желаят да извършат покупка чрез испанския уебсайт.

От друга страна, Регламентът относно блокирането на географски принцип не засяга споразумения, ограничаващи активните продажби по смисъла на Регламента за групово освобождаване на вертикални споразумения⁴⁰. „Активни продажби“ означава активно да се достигне до отделни клиенти например пряко по пощата или чрез посещения; или активно да се достигне до конкретна група клиенти или клиенти на конкретна територия посредством реклами в медиите, в интернет или чрез друг вид промоции, конкретно насочени към тази група клиенти или насочени към клиенти на тази територия⁴¹. Такова ограничение обаче би могло да бъде неправомерно съгласно правилата на ЕС в областта на конкуренцията⁴².

2.5.2. Могат ли доставчиците да забранят на търговците да рекламират извън определената им територия?

Ограничението на т.нар. „активни продажби“, т.е. активно достигане до и насочване към отделни клиенти (вж. въпрос 2.5.1.), не е засегнато от Регламента.

Тези активни продажби могат, при конкретни условия, да бъдат ограничени в случай на т.нар. споразумения за изключителна дистрибуция съгласно правилата в областта на конкуренцията (по-конкретно Регламента за групово освобождаване на вертикални споразумения⁴³).

⁴⁰ Регламент (ЕС) № 330/2010 на Комисията от 20 април 2010 г. за прилагането на член 101, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз относно категориите вертикални споразумения и съгласувани практики

⁴¹ Вж. параграф 51 от Насоките относно вертикалните ограничения 2010/С 130/01.

⁴² В допълнение към член 101 от Договора за функционирането на Европейския съюз, вж. също Регламента за групово освобождаване на вертикални споразумения и свързаните с него Насоки относно вертикалните ограничения.

⁴³ Вж. по-специално Регламента за групово освобождаване на вертикални споразумения и свързаните с него Насоки относно вертикалните ограничения, които са достъпни на адрес <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX%3A52010XC0519%2804%29>.

2.5.3. Могат ли доставчиците да забранят на търговците да доставят продукти извън определената им територия?

Доколкото тази форма на забрана не представлява ограничение на пасивните продажби съгласно член 6, параграф 2 от Регламента, правомерността на тези ограничения трябва да бъде определена съгласно правилата в областта на конкуренцията, а не съгласно Регламента.

2.5.4. Могат ли доставчиците да изискват от търговците да забранят достъпа до сайтовете си на клиенти извън територията на търговците?

Търговците не могат да действат в противоречие с Регламента, понеже техните договори за доставка им го налагат. Такива договорни изисквания се считат за нищожни съгласно Регламента относно блокирането на географски принцип.

2.5.5. Считано от 23 март 2020 г. член 6 се прилага за споразумения, които са сключени преди 2 март 2018 г. и са съвместими със съответните правила на ЕС и националното право в областта на конкуренцията. Ако обаче дадено споразумение не е съвместимо с правото в областта на конкуренцията, то тогава ще се прилагат ли и правилата в областта на конкуренцията, и Регламентът относно блокирането на географски принцип, или едното ще има предимство пред другото?

По-късното прилагане на член 6 гарантира, че предприятията разполагат с достатъчно време, за да адаптират споразуменията си за дистрибуция. Ако въпросът за правомерността на ограничението на пасивните продажби възникне като част от жалба на потребител съгласно Регламента, определеният орган, отговорен за прилагането на Регламента, ще оцени правомерността на ограниченията на пасивните продажби съгласно правото в областта на конкуренцията в рамките на прилагането на Регламента.

Както и преди, правомерността на ограниченията на пасивните продажби може също така да бъде разследвана от орган за защита на конкуренцията съгласно правилата в областта на конкуренцията или да бъде оценена и в съдебно производство. На практика правилата в областта на конкуренцията и правилата за защита на потребителите често се прилагат от едни и същи национални органи в рамките на различни процедури.

3. Прилагане на Регламента относно блокирането на географски принцип от страна на държавите членки

Основната цел на настоящия раздел е да се изяснят въпросите, свързани с прилагането на Регламента. Той е насочен както към органите на държавите членки, така и към търговците и потребителите.

3.1. По какъв начин ще се прилагат правилата на Регламента?

Съгласно член 7 от Регламента относно блокирането на географски принцип държавите членки трябва да определят един или повече органи за неговото адекватно и ефективно прилагане. Те трябва да го направят преди началната дата на прилагането на Регламента (т.е. 3 декември 2018 г.).

Адекватното и ефективно прилагане може да включва няколко стъпки, по-конкретно определяне на органите, посочени в член 7, параграф 1 и установяване на правила относно мерките, приложими при нарушаване, съгласно член 7, параграф 2, по-специално санкции. По отношение на последните Регламентът налага мерките да бъдат не само ефективни, но и пропорционални и възпиращи. Последното изискване по-конкретно означава, че държавите членки следва да се стремят да предотвратяват нарушенията, когато това е възможно и целесъобразно. Възможността и целесъобразността ще трябва да се определят главно в контекста на обстоятелствата по разглеждания случай (отделни или масови нарушения, уебсайтове, продажби, отношения между търговци и потребители или между търговци, включване или не в Мрежата за сътрудничество в областта на защитата на потребителите и т.н.) съгласно подробните правила на съответната държава членка.

В тази връзка в съображение 35 от Регламента е разяснено, че всички органи следва да разполагат с необходимите правомощия да наложат на търговеца да спазва изискванията на настоящия Регламент. Самият Регламент не съдържа конкретни правила относно правомощията или средствата за защита, които трябва да бъдат предоставени (административни или съдебни искове за преустановяване на нарушения, щети, наказателни или административни санкции, еднократни суми). Тези правила попадат в обхвата на националното право на държавите членки. От друга страна, ако въпросът попада в приложното поле на Регламента за СОЗП, с този регламент се предоставят минимални правомощия на националния компетентен орган, като правомощието да разпорежда преустановяването на нарушението. Съгласно новия Регламент за СОЗП, който ще се прилага считано от 17 януари 2020 г., националните органи ще разполагат с допълнителни минимални правомощия при трансграничните случаи, като например правомощието да налагат санкции.

Регламентът относно блокирането на географски принцип е включен и в списъка на актовете, обхванати от Директивата относно исковете за преустановяване на нарушения⁴⁴, което помага на компетентните структури да предявяват мерки за преустановяване на нарушения от името на засегнатите потребители, ако колективните интереси на потребителите могат да бъдат увредени. Той е включен и в предложението за Директива относно представителните искове за защита на колективните интереси на потребителите⁴⁵, която изменя и отменя Директивата относно исковете за преустановяване на нарушения и ще помогне на тези компетентни структури да предявяват както мерки за преустановяване на нарушения, така и мерки за правна защита.

Освен това, когато става дума за отношения между търговци и потребители, прилагането се подпомага от включването на Регламента в приложението към Регламента за сътрудничество в областта на защитата на потребителите⁴⁶. С него на

⁴⁴ Приложение I към Директива 2009/22/ЕО беше изменено с член 10 от Регламента относно блокирането на географски принцип.

⁴⁵ Предложение за Директива на Европейския парламент и на Съвета относно представителни искове за защита на колективните интереси на потребителите и за отмяна на Директива 2009/22/ЕО, СОМ/2018/0184 final, точка 58 от приложение I

⁴⁶ Настоящият Регламент (ЕО) № 2006/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 27 октомври 2004 г. за сътрудничество между националните органи, отговорни за прилагане на законодателството за защита на потребителите (Регламент за СОЗП), преработен и заменен от Регламент (ЕС) 2017/2394 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2017 г. относно сътрудничеството между

компетентните органи на държавите членки се предоставят правомощия и средства, за да се гарантира подходящо прилагане на законодателството на Съюза за защита на потребителите. Рамката за прилагане на СОЗП обхваща извършени нарушения и нарушения, които се извършват или е вероятно да бъдат извършени, и следователно увреждат колективните интереси на потребителите.

3.2. По силата на настоящия Регламент кои съдилища имат компетентност в случай на спорове?

Регламентът не съдържа никакви правила относно международната компетентност. Този въпрос е уреден от Регламент „Брюксел I“, в който е установено, че по въпроси, свързани с договор, сключен между потребител и лице, което извършва професионални дейности в държавата членка на потребителя, или което насочва дейностите си към тази държава членка, потребителят може да предяви иск срещу търговеца в съдилищата на държавата членка по своето местоживееене, като искове срещу потребителя могат да бъдат предявявани само в тези съдилища. Ако търговецът не извършва професионални дейности в държавата членка на потребителя или не насочва дейностите си към тази държава членка и потребителят иницира покупка, се прилагат общите правила на Регламент „Брюксел I“; това означава, че всяка страна може да предяви иск срещу другата страна в държавата членка по местоживееене на другата страна или по договорни въпроси в съдилищата на мястото, където се изпълнява въпросното договорно задължение (за продажбата на стоки, мястото, където стоките са били доставени или е следвало да бъдат доставени).

3.3. При трансгранична ситуация въз основа на какво се решава коя държава членка е отговорна за прилагането на законодателството? Това зависи ли от мястото на установяване на търговеца или от местонахождението на клиента?

В Регламента относно блокирането на географски принцип не се разглежда изрично въпросът коя държава членка е отговорна в случай на трансгранично нарушение на Регламента.

Въпреки това, в допълнение към изискванията, произтичащи от принципа на лоялното сътрудничество (член 4, параграф 3 от ДЕС), глава VI от Директивата за услугите съдържа определени общи задължения за сътрудничество.⁴⁷ Освен това в законодателството относно сътрудничеството в областта на защитата на потребителите (СОЗП)⁴⁸ са предвидени конкретни правила за прилагане на законодателството в

националните органи, отговорни за прилагането на законодателството за защита на потребителите, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 2006/2004, който ще влезе в сила, считано от 17 януари 2020 г.

⁴⁷ По-специално в нея са предвидени основните задължения на държавите членки да осъществяват надзор върху доставчиците, установени в тях, и да провеждат проверки, инспекции и разследвания, поискани от друга държава членка, както и да определят звена за връзка с цел опростяване на административното сътрудничество.

⁴⁸ Настоящият Регламент (ЕО) № 2006/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 27 октомври 2004 г. за сътрудничество между националните органи, отговорни за прилагане на законодателството за защита на потребителите (Регламент за СОЗП), преработен и заменен от Регламент (ЕС) 2017/2394 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2017 г. относно сътрудничеството между националните органи, отговорни за прилагането на законодателството за защита на потребителите, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 2006/2004, който ще влезе в сила, считано от 17 януари 2020 г.

случай на трансгранични нарушения от органите на държавите членки, когато става дума за нарушения в рамките на Съюза, които увреждат колективните интереси на потребителите, пребиваващи в държава членка, различна от държавата членка, в която е произтекло действието или бездействието, или в която е установен доставчикът, или в случай на широко разпространени нарушения.

Например ако даден потребител е установен в държава членка, различна от тази, в която е установен търговецът, потребителят би могъл да се обърне към органите в собствената си държава. Тези органи ще могат да потърсят помощ от съответстващите им органи в другата засегната държава членка. Съгласно тази рамка националните органи могат да си сътрудничат както по разследването на даден случай (например за идентифициране на търговеца), така и по прилагането на мярката (например за налагане на глоби, ограничаване на достъпа до уебсайтове и т.н.).

3.4. По какъв начин следва да бъдат прилагани тези правила спрямо търговците, установени в държави извън ЕС?

Регламентът не съдържа специални правила относно прилагането на законодателството спрямо търговците, установени в държави извън ЕС. В зависимост от обстоятелствата по случая, като например съществуването на международни споразумения със съответните държави извън ЕС или наличието на активи или представители на търговеца в ЕС, компетентният правоприлагащ орган в държавата членка (или държавите членки), в която е извършено нарушението, може да предприеме мерки спрямо тези търговци, установени в държави извън ЕС, за да гарантира прилагането на Регламента. Също така, самите потребители или предприятия, засегнати от неизпълнението, могат да предприемат действия за упражняване на правата си по Регламента и по отношение на такива търговци от държава извън ЕС пред компетентните съдилища (вж. също раздел 4.2). По отношение на договорите, сключени с потребители, обезпечителните мерки в Регламент „Брюксел I“, които позволяват на потребителите да предявяват иски срещу търговците в държавата членка, в която потребителят има местоживееене, могат да се прилагат независимо от мястото на установяване на търговеца, т.е. и по отношение на търговците, които са установени в държави извън ЕС.

3.5. Ще имат ли право клиентите да сезират с нарушения правоприлагащите органи?

Клиентите ще имат право да сезират правоприлагащите органи, определени от държавите членки, с предполагаеми нарушения на Регламента, когато това се предвижда от правилата, приложими за функционирането на тези органи.

3.6. Съществува ли риск даден търговец да бъде санкциониран два пъти за едно и също нарушение? По какъв начин се ограничава този риск?

В допълнение към общите задължения на държавите членки, произтичащи от принципа на лоялното сътрудничество, и задълженията за сътрудничество, предвидени в глава VI от Директивата за услугите, когато се разглеждат отношенията между търговци и потребители, Регламентът за сътрудничество в областта на защитата на потребителите (СОЗП), който беше съответно изменен (с Регламент (ЕС) № 2017/2394), за да се прилага за Регламента относно блокирането на географски принцип, предвижда изчерпателен списък от мерки за органите по сътрудничество в

областта на защитата на потребителите за предотвратяване и разглеждане на нарушения в целия ЕС (нарушения в рамките на ЕС, широко разпространени нарушения или широко разпространени нарушения с измерение на ЕС), включително нарушения на Регламента относно блокирането на географски принцип. Те включват механизми за взаимна помощ и за сътрудничество (искания за разследване или за прилагане на законодателството), координирани действия в случай на широко разпространени нарушения или широко разпространени нарушения с измерение на ЕС и механизъм за предупреждение и надзор в целия ЕС. Ефективната координация между органите в рамките на мрежата за СОЗП следва да предотврати санкционирането на търговците два пъти за едно и също действие.

3.7. Биха ли могли съдилищата да бъдат определени за правоприлагащи органи?

В Регламента е уточнено, че правоприлагащите органи биха могли да включват съдилища или административни органи. От гледна точка на Регламента важното е да се определят такива органи и да се предоставят такива правомощия, че да се гарантира адекватно и ефективно прилагане.

3.8. От какви санкции или глоби са заплашени търговците, ако не спазват Регламента?

Отговорност на всяка държава членка е да гарантира, че срещу търговците, които нарушават Регламента, могат да се предприемат ефективни, пропорционални и възпиращи мерки. От държавите членки се изисква да съобщават своите мерки на Комисията, която след това трябва да ги оповестява публично на своя уебсайт.

3.9. По какъв начин могат държавите членки да съобщават мерките на Комисията съгласно член 7, параграф 3?

Що се отнася до задължението за уведомление съгласно член 7, параграф 3 от Регламента, по принцип държавите членки са свободни да избират начина, по който да уведомяват Комисията за изискваните мерки. Една от възможностите би могла да бъде държавите членки да използват същата система за уведомяване, както при Регламента за сътрудничество в областта на защитата на потребителите, т.е. уведомление, изпращано до Комисията чрез постоянните представителства на всяка държава членка.

3.10. Необходими ли са конкретни санкции при неспазване на член 6 от настоящия Регламент?

Не са необходими конкретни санкции, за да се прилага член 6. Санкцията, предвидена в член 6, е, че съответните разпоредби в споразуменията, които са в нарушение на член 6, се считат за нищожни и следователно не могат да се прилагат.

3.11. Предвидено ли е съдействие за потребителите в случай на спорове с търговци?

Да. Съгласно член 8 от Регламента всяка държава членка трябва да определи орган или органи, които да отговарят за оказването на практическо съдействие на потребителите в случай на спор с търговец, възникнал от прилагането на Регламента. Такова съдействие би могло да представлява обяснение на правата на потребителите, което ще

им помогне да уредят даден спор с търговец, установен в друга държава членка, или съобщаване на потребителите с кого следва да установят контакт или какво следва да направят, ако самият орган на потребителите не може да помогне.

3.12. *Какво включва практическото съдействие за потребителите в член 8?*

В Регламента не са предвидени потенциални елементи на практическото съдействие, предвидено в член 8. Този член обаче е основан на съществуващото съдействие, предвидено в член 21 от Директива 2006/123/ЕО. Съгласно този член съдействието за получатели на услуги включва i) предоставяне на информация относно приложимите правила; ii) предоставяне на информация относно наличните средства за защита; и iii) гарантиране на взаимна помощ с други органи в други държави членки с цел предоставяне на горепосочената информация.

3.13. *Може ли съдействието за органите за защита на потребителите, определени от всяка държава членка, да се предоставя на „клиентите“, както са определени в член 2, параграф 13?*

Член 8 от Регламента е озаглавен „Съдействие за потребителите“. Това означава, че държавите членки са задължени да определят орган, който отговаря за оказване на съдействие за потребителите. Това обаче не възпрепятства държавите членки да предоставят такова съдействие и на предприятия, действащи като „клиенти“ по смисъла на Регламента.

3.14. *Кога влизат в сила новите правила и от коя дата се прилагат?*

Регламентът влезе в сила на 20-тия ден от публикуването му в Официален вестник на ЕС, а именно на 22 март 2018 г. Той ще се прилага от 3 декември 2018 г. (9 месеца след датата на публикуването му).

Член 6 от Регламента относно споразуменията за пасивни продажби обаче се прилага от по-късна дата, а именно 23 март 2020 г. (24 месеца след датата на влизане в сила), по отношение на разпоредбите на споразумения, които са сключени преди 2 март 2018 г. и са съвместими със съответните правила на ЕС и националното право в областта на конкуренцията.

4. Отвъд разпоредбите на Регламента относно блокирането на географски принцип — рамката за електронна търговия

Регламентът относно блокирането на географски принцип и приложното поле на пряко приложимите забрани за дискриминация, съдържащи се в него, отчитат правните актове на ЕС в различни други области, които могат да имат отношение към електронната търговия. В настоящия раздел се съдържа допълнителна информация по въпроси, които макар и да не са регулирани от Регламента относно блокирането на географски принцип, са тясно свързани с прилагането му.

4.1. Трансгранични доставки

Както беше споменато по-горе (въпрос 2.3.1), Регламентът относно блокирането на географски принцип сам по себе си не налага на търговците задължение да доставят

стоки през граница. Изборът дали на клиентите да се предлага трансгранична доставка в някои или във всички държави членки по принцип продължава да бъде свободно маркетингово решение на търговеца; това обаче трябва да бъде ясно формулирано в реда и условията, приложими за въпросната покупка.

4.1.1. Достъпност и цена

Много доставчици на услуги за колетни пратки вече предлагат услуги за трансгранична доставка за електронни търговци на дребно, предприятия и физически лица, а някои предлагат и специализирани решения за връщане. Някои от примерите за доставчици на услуги за трансгранична доставка на колетни пратки са националните пощенски оператори (доставчици на универсална услуга), куриерите, интеграторите, международните дружества, обединяващи пратки, посредниците (като брокери на колетни пратки и платформи за управление на доставките), както и някои електронни търговци на дребно и платформи, предлагащи собствени услуги за доставка.

Освен това през последните години Комисията предприе редица инициативи за подобряване на наличието, качеството и достъпността на услугите за трансгранична доставка в Европа. Те включват Регламент (ЕС) № 2018/644 относно услугите за трансгранична доставка на колетни пратки, чиято цел е да направи по-прозрачни цените, заплащани от електронните търговци на дребно и потребителите за основни услуги, като например услугите за локализиране и проследяване на отделни пратки.

Въз основа на този регламент от 2019 г. нататък Комисията ще публикува на уебсайт определени тарифи за услугите за доставка на колетни пратки, така че потребителите и електронните търговци на дребно да могат лесно да сравняват вътрешните и трансграничните тарифи между отделните държави членки и отделните доставчици. Уебсайтът ще обозначава най-високите тарифи, за да се насърчават потребителите и малките електронни търговци на дребно да търсят по-изгодна сделка, а националните регулаторни органи ще бъдат задължени да оценяват някои тарифи, които изглеждат необосновано високи. Регулаторният надзор на нарастващия брой доставчици на услуги за доставка на колетни пратки също ще бъде увеличен. Освен това Комисията е подкрепила и създаването на информационен уебсайт за електронни търговци на дребно чрез своята Програма за конкурентоспособност на предприятията и малките и средните предприятия (COSME)⁴⁹; Европейският комитет за стандартизация е разработил маркировка, която може да бъде използвана от всички доставчици на услуги за доставка на колетни пратки, и работи върху начин за измерване на времето за транзит на трансграничните колетни пратки; и накрая, европейските асоциации на електронните търговци на дребно са разработили „знаци за доверие“, с които на потребителите да се дава по-голяма увереност при закупуването на трансгранични стоки.

Развитието на услугите за трансгранична доставка на колетни пратки, обслужващи електронната търговия, е предмет на текущо проучване, предприето от името на службите на Комисията, което включва подробни анкети на електронните търговци на дребно и потребителите в целия ЕС. През 2020 г., като част от доклада за оценката и прилагането на Регламента относно услугите за трансгранична доставка на колетни

⁴⁹ <http://deliverineurope.eu/>

пратки, ще бъде извършен преглед на инициативата за изграждане на единния пазар на услуги за доставка на колетни пратки, включително на защитата на потребителите и разработването на стандарти.

4.1.2. Трансгранични доставки, организирани от клиента

Когато търговецът не предостави трансгранична доставка, клиентите могат да я организират сами. В тази връзка в сектора за доставка на колетни пратки вече съществуват някои бизнес модели, при които се предоставят доставки и възможности за получаване в други държави членки. Така например, операторите на експресни и куриерски услуги могат да събират (вземат) дадена пратка директно от изпращача/търговеца, вместо от изпращача/търговеца да се изисква да остави пратката в пощенски клон или друго съоръжение. Спедиторските услуги също евентуално биха могли да се развият, за да задоволят търсенето на потребителите в тази посока.

Транспортът сам по себе си обаче не се определя като пощенска услуга. Освен това, въпреки че услугите с добавена стойност се определят като пощенски услуги⁵⁰, те на практика са същностно различни от универсалните пощенски услуги и поради това не подлежат на задълженията, които са присъщи на услугите, обхванати от задълженията за универсална услуга (например достъпност на тарифите) в съответствие с Директива 97/67/ЕО (изменена с директиви 2002/39/ЕО и 2008/6/ЕО).

Когато клиентите желаят да закупят стоки през граница и прибъгват до услуги за доставка или спедиция до тяхната държава членка от доставчици — трети страни, може да е необходимо търговците и клиентите да вземат предвид следните елементи с оглед на съществуващата регулаторна рамка на ЕС:

- *преминаване на риска*: по отношение на преминаването на риска при доставката на стоки, продавани в съответствие с Регламента относно блокирането на географски принцип, член 20 от Директивата за правата на потребителите предвижда, че рискът от загуба или повреда на стоките се носи от потребителя още от момента на предаването им на превозвача, ако потребителят е възложил на превозвача да транспортира стоките и изборът на този конкретен превозвач не е бил предложен от търговеца;
- *срок на правото на отказ*: в член 9 от Директивата за правата на потребителите е определен срокът за упражняване на правото на отказ, т.е. срокът за отказ изтича 14 дни считано от деня, на който потребителят или друго лице, посочено от потребителя и различно от превозвача, влезе във владение на стоките. Следователно при предаването на стоките на превозвача, дори когато потребителят е възложил транспортирането им като част от продажба в съответствие с Регламента относно блокирането на географски принцип, все още не започва да тече 14-дневният срок на правото на отказ;
- *последници по отношение на задълженията по ДДС от трансграничната продажба на стоки от страна на доставчика/търговеца*: вижте раздела по-долу относно правилата за ДДС.

⁵⁰ Спедиторските услуги се определят като пощенски услуги единствено ако в допълнение към предоставянето на пренасяне на пощенски пратки, предоставят най-малко една от другите услуги, изброени в член 2, параграф 1 от Директивата за пощенските услуги, вж. дело C-259/16, точка 34.

4.1.3. Трансграничната доставка на стоки и правилата за ДДС

От гледна точка на ДДС⁵¹ предоставянето на трансгранична доставка за продажбата на стоки в някои случаи може да доведе до изискване за регистрация по ДДС в държавата членка на доставка, за да се спазят правилата за ДДС в тази държава.

Трансграничните продажби на стоки на потребители обикновено се облагат с данък в държавата членка, в която се намира крайният потребител. Това означава, че доставчикът, който превозва стоките, трябва да се регистрира по ДДС в държавата, в която завършва превозът на стоките до крайния потребител, ако бъде надвишен прагът за продажби от разстояние на стоки в държавата членка на крайния потребител⁵².

От 1 януари 2021 г. настоящите прагове за продажби от разстояние за всяка държава — членка на ЕС, ще бъдат премахнати. Ще бъде въведен праг от 10 000 евро за целия ЕС, който ще се прилага за вътреобщностните продажби от разстояние на стоки и за далекосъобщителни услуги, услуги по разпространение на радио и телевизия и услуги, предоставяни по електронен път.

Когато стоките се внасят в ЕС от държава извън ЕС, се прилага освобождаване от ДДС, ако стойността е под 22 евро. От 2021 г. това освобождаване от ДДС ще бъде премахнато и вносът ще бъде обложен с ДДС. Това ще премахне неблагоприятното положение от гледна точка на конкуренцията, което понастоящем съществува за доставчиците, установени в ЕС.

И накрая, режимът за съкратено обслужване на едно гише, който понастоящем е достъпен само за далекосъобщителните услуги, услугите по разпространение на радио и телевизия и услугите, предоставяни по електронен път (вж. също раздел 4.3), ще бъде разширен от 1 януари 2021 г. и ще се преобразува в режим за обслужване на едно гише за ДДС. Следователно той ще бъде достъпен и за доставчиците, които предоставят през граница на крайните потребители в ЕС стоки и услуги, различни от далекосъобщителни услуги, услуги по разпространение на радио и телевизия и услуги, предоставяни по електронен път, както и за вноса на пратки с ниска стойност, изпращани от държави извън ЕС на потребители в ЕС. За последните ДДС би могъл да се предплаща при закупуване онлайн и да се декларира и плаща месечно от доставчик или посредник, установен в ЕС, ако този доставчик/посредник избере да използва режима за обслужване на едно гише. В тези ситуации вносът на такива стоки ще бъде освободен от ДДС, за да се избегне двойното данъчно облагане.

Задълженията по ДДС на доставчик/търговец, който продава стоки на клиенти през граница, зависят също така от лицето, което пряко или косвено организира превоза до клиента. Съответно когато клиентът сам превозва стоките или организира доставката с трето лице, а доставчикът не участва пряко или косвено в предоставянето или оказването на съдействие за изпращането или превоза на тези стоки, спрямо доставчика се прилага ДДС на държавата членка, от която се доставят стоките (т.е. в държавата членка по произход). От друга страна, при вътреобщностни трансгранични доставки до клиенти, при които доставчикът/търговецът участва пряко или косвено в

⁵¹ За подробен списък на правата и задълженията, свързани с третирането за целите на ДДС, доставчиците/търговците трябва да направят справка със съответните правила и разпоредби, вж. също https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/vat_en.

⁵² Този праг е 100 000 евро или 35 000 евро, в зависимост от избора, направен от държавата членка, в която завършва превозът.

превоза или изпращането на стоките⁵³, мястото на доставка за целите на ДДС е държавата, в която завършва превозът на стоките, и може да е необходимо доставчикът/търговецът да се регистрира по ДДС в държавата членка на клиента.

4.1.4. Трансграничната доставка и правилата в областта на защитата на потребителите в ЕС

Както е посочено в неговото съображение 28, Регламентът относно блокирането на географски принцип разяснява, че прилагането му не засяга „директиви 1999/44/ЕО и 2011/83/ЕС“. Следователно с Регламента не се изменя законодателството на ЕС в областта на защитата на потребителите, което продължава да се прилага в ситуациите, попадащи в приложното му поле (вж. също въпроси 2.3.23 и 2.3.24). Съответно търговците ще трябва да спазват тези правила⁵⁴.

Поради тази причина по отношение на доставката при онлайн продажбите това означава, че преди сключването на договор трябва да бъде предоставена ясна информация за условията на доставка⁵⁵ и че в уебсайтовете за търговия трябва да се посочва ясно и четливо най-късно в началото на процеса на даване на поръчка дали има ограничения при доставката⁵⁶. По-конкретно, търговците трябва да посочат държавите, до които извършват (или не извършват, ако това е по-ефективно) доставки.

Що се отнася до правото на отказ при онлайн продажбите, продавачите могат да информират потребителите преди сключването на договора, че те ще трябва да поемат разходите за връщане на стоките в случай на отказ⁵⁷. Ако тази информация е предоставена, потребителите поемат разходите за връщане на стоките⁵⁸, също и когато стоките са продадени съгласно Регламента относно блокирането на географски принцип.

И накрая, що се отнася до гаранциите по отношение на стоките, с Директивата за продажбата на потребителски стоки и свързаните с тях гаранции се установява задължителна гаранция за съответствие. Съгласно тази директива продавачът отговаря

⁵³ Вж. „Насоки за ДДС“ (VAT GUIDELINES), № 876: https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/guidelines-vat-committee-meetings_en.pdf (стр. 205).

В Насоките по-специално се посочва, че Комитетът по ДДС единодушно се е съгласил, че за доставчика се счита, че е участвал косвено в превоза или изпращането на стоките във всеки от следните случаи: i) когато превозът или изпращането на стоките се възлага от доставчика на подизпълнител — трета страна, която доставя стоките на клиента;

ii) когато изпращането или превозът на стоките се предоставя от трета страна, но доставчикът носи изцяло или частично отговорността за доставката на стоките до клиента;

iii) когато доставчикът фактурира и събира таксите за превоз от клиента и ги преотстъпва на трета страна, която ще организира изпращането или превоза на стоките.

Комитетът по ДДС освен това се съгласи с почти пълно единодушие, че в други случаи на намеса, по-конкретно когато доставчикът активно препоръчва на клиента услугите за доставка на трета страна, установява контакти между клиента и третата страна и предоставя на третата страна необходимата информация за доставката на стоките, отново се счита, че той е участвал косвено в превоза или изпращането на стоките.

⁵⁴ Вж. също раздел 4.2 относно правилата за приложимото (национално) право и компетентността и конкретното разяснение, предвидено в член 1, параграф 6 от Регламента.

⁵⁵ Член 6, параграф 1, буква ж) от Директивата за правата на потребителите

⁵⁶ Член 8, параграф 3 от Директивата за правата на потребителите

⁵⁷ Член 6, параграф 1, буква и) от Директива 2011/83/ЕС относно правата на потребителите

⁵⁸ Член 14, параграф 1, втора алинея от Директива 2011/83/ЕС относно правата на потребителите

пред потребителя за всяка липса на съответствие, която съществува в момента на доставка на стоките, и потребителят има право стоките да бъдат приведени в съответствие безплатно чрез ремонт или замяна, или ако това не бъде направено, да получи подходящо намаление на цената или договорът да бъде анулиран. Задължението на продавача да осигури безплатно ремонт или замяна на стоките включва задължението да се покрият необходимите разходи за привеждане на стоките в съответствие, включително разходите за пощенски услуги, труд и материали. Стоките трябва да бъдат ремонтирани или заменени в разумен срок и без значително неудобство за потребителя.

В допълнение към тази задължителна правна гаранция, търговците могат доброволно да предоставят търговски гаранции. Търговската гаранция представлява част от търговската политика на търговеца, който може да предложи на потребителите някои права в допълнение към онези, предоставени по силата на Директива 1999/44/ЕО. Тя се подчинява на условията, установени от продавача (или друг търговец, като например производителя), които могат да включват ограничения по отношение на продължителността, географския обхват на валидност и покриваните разходи (като например разходи за пощенски услуги и транспорт). От търговците се изисква да информират потребителя относно наличието и условията за съдействие на потребителите след продажбата, за извънгаранционно обслужване и за търговски гаранции, като част от информацията преди сключване на договор при продажбите от разстояние⁵⁹. Търговската гаранция е правно обвързваща за предложилото я лице съгласно условията, предвидени в нея⁶⁰.

4.2. Насочване на дейността и определяне на приложимото право и компетентността

Законодателството на ЕС предоставя на потребителите специална защита по отношение на приложимото право и компетентността спрямо трансгранични договори, сключени с търговци⁶¹. Клаузите в тези договори относно избор на орган за разрешаване на спорове и приложимото право, които се отклоняват от тези правила, няма да се вземат предвид, ако не са благоприятни за потребителите. Следователно от търговеца може да се изисква да прилага най-малко задължителните правила, приложими в държавата членка на потребителя, или да предявява искове или срещу него да бъдат предявявани искове в държавата членка на потребителя.

Тази специална защита за потребителите се прилага, наред с друго, ако търговецът „насочва дейностите си“ към държавата членка на потребителя⁶².

⁵⁹ Член 6, параграф 1, буква м) от Директива 2011/83/ЕС относно правата на потребителите

⁶⁰ Член 6 от Директива 1999/44/ЕО относно продажбата на потребителски стоки и свързаните с тях гаранции

⁶¹ Член 17, параграф 1, буква в) от Регламент „Брюксел I“ (преработен текст) и член 6, параграф 1 от Регламент „Рим I“ [да се посочи позоваване на номерата на съответните актове].

⁶² В тази връзка в съображение 24 от Регламент „Рим I“ се говори за хармонизирано тълкуване на предмета на правилата в „Брюксел I“ (преработен текст) и онези в „Рим I“.

4.2.1. Тълкуване на Съда на Европейския съюз

В няколко решения на Съда на ЕС е разяснено понятието „насочване на дейностите“, като са предоставени насоки за неговото прилагане.

В своето основополагащо решение по делото *Pammer/Alpenhof*⁶³ Съдът е трябвало да реши дали достъпността на даден уебсайт е достатъчна, за да се приеме, че търговецът е насочил своите дейности към държавата членка, където потребителят има местоживееене, по смисъла на разпоредби, аналогични на разпоредбата на член 17, параграф 1, буква в) от Регламент „Брюксел I“ (преработен текст).

Съдът е постановил, че достъпността на уебсайта в дадена държава членка сама по себе си не е достатъчна, за да се установи, че търговецът е насочил дейността си към нея. Напротив, за да се установи това, следва да се провери, като се вземат предвид тези уебсайтове и общата дейност на търговеца, дали преди евентуалното сключване на договора с потребителя търговецът е възнамерявал да търгува с потребители с местоживееене в една или няколко държави членки, включително в тази, където потребителят има местоживееене.

Съдът е изработил неизчерпателен списък с критерии, които могат да се използват, за да покажат наличието на такава воля:

- международното естество на дейността,
- посочването на описание на маршрути от други държави членки до мястото, където търговецът е установен,
- използването на език или валута, различни от обичайно използваните в държавата членка, където търговецът е установен, с възможност за резервиране и потвърждаване на резервацията на този друг език,
- посочването на телефонните номера с указване на международния телефонен код,
- поемането на задължение за плащане на разходи, свързани с услуга по каталогизиране в интернет, с цел улесняване на достъпа до уебсайта на търговеца или до уебсайта на посредника му за потребителите с местоживееене в други държави членки,
- използването на име на домейн от първо ниво, различно от това на държавата членка, където търговецът е установен, и
- споменаването на международна клиентела, състояща се от клиенти с местоживееене в различни държави членки.

Въпреки това следните елементи не представляват доказателства за такава воля:

- достъпността на уебсайта на търговеца или на уебсайта на посредника в държавата членка, където потребителят има местоживееене, сама по себе си, или
- посочването на електронен адрес, както и на други данни за връзка, или
- употребата на език или валута, които са обичайно използваните език и/или валута в държавата членка, където търговецът е установен.

⁶³ Решение от 7 декември 2010 г., *Pammer/Hotel Alpenhof*, съединени дела C-585/08 и C-144/09, EU:C:2010:740

В следващи съдебни решения също са разяснени два важни момента относно прилагането на член 17 от Регламент „Брюксел I“ (преработен текст). В решението по делото *Mühlleitner*⁶⁴ Съдът постановява, че когато дейност е насочена към друга държава членка чрез уебсайт, мерките за защита, позволяващи на потребителя да завежда иск срещу търговеца в своята държава членка, не се прилагат, ако договорът е бил сключен от разстояние, но също така и ако потребителят е пътувал до търговския обект на търговеца, за да сключи договора на място.

В решението по делото *Emrek* Съдът е постановил, че разпоредбата на член 17, параграф 1, буква в) от Регламент „Брюксел I“ (преработен текст) не изисква наличието на причинно-следствена връзка между уебсайт и сключването на договор. Следователно потребителите могат да разчитат на разпоредбите за защита, дори ако не са били наясно с насочената дейност. Такава причинно-следствена връзка обаче представлява доказателство за връзката между договора и търговска или професионална дейност, насочена към държавата членка, където потребителят има местоживее⁶⁵.

4.2.2. Разяснения на Регламента относно блокирането на географски принцип

С Регламента относно блокирането на географски принцип не се изменят гореспоменатите правила на ЕС в областта на приложимото право и компетентността. Поради това продължава да се прилага подходът на оценка за всеки отделен случай на това дали даден търговец „насочва дейности“ към държавата членка на потребителя въз основа на фактическите обстоятелства на всеки отделен случай, също и с оглед на обстоятелствата, взети предвид от гореспоменатата съдебна практика.

Регламентът относно блокирането на географски принцип обаче предоставя някои пояснения *ex lege* относно това кои дейности преди сключването на договор не могат да бъдат включени в такава оценка, като се посочва, че спазването на задълженията, произтичащи от Регламента, само по себе си не означава, че търговецът насочва дейността си към конкретна държава членка (член 1, параграф 6, пояснен от съображение 13). Следователно сключването на договор (онлайн или офлайн), произтичащо от спазването на задълженията, предвидени в Регламента относно блокирането на географски принцип, само по себе си не може да означава, че търговецът насочва дейности към държавата членка на потребителя. По същия начин не може да се счита, че даден търговец насочва дейности, изключително въз основа на факта, че търговецът предоставя информация и съдействие за потребителя след сключването на такъв договор.

4.3. Режим за съкратено обслужване на едно гише за доставчиците на услуги, предоставяни по електронен път

За услугите, предоставяни по електронен път, включително обхванатите от Регламента относно блокирането на географски принцип⁶⁶, административните формалности,

⁶⁴ Решение от 6 септември 2012 г., *Mühlleitner/Yusufi*, дело C-190/11, EU:C:2012:542.

⁶⁵ Решение от 17 октомври 2013 г., *Lokman Emrek/Vlado Sabranovic.*, дело C-190/12, EU:C:2013:666

⁶⁶ Т.е. услуги, чиято основна характеристика не е предоставянето на достъп до и използването на защитени с авторско право произведения или други защитени обекти. Тези услуги включват например

свързани със съответствието по ДДС в държавата членка по потребление в случай на трансгранично предоставяне, са значително опростени от режима за съкратено обслужване на едно гише⁶⁷. Това включва възможността за консултации на търговците с интернет портала относно режима за съкратено обслужване на едно гише⁶⁸, където се съдържа информация за начините за използване на този режим и са предоставени на разположение приложимите ставки на ДДС за обхванатите услуги в различните държави членки.

По-специално режимът за съкратено обслужване на едно гише позволява на доставчика/търговеца да доставя далекосъобщителни услуги, услуги по разпространение на радио и телевизия и услуги, предоставяни по електронен път, в рамките на ЕС, без да е необходимо да се регистрира във всяка държава от ЕС, в която извършва такива доставки. Всички тези задължения могат да бъдат изпълнявани от една държава членка на идентификация по ДДС.

Предлагат се два вида режими: един за доставчици, установени на територията на ЕС (режим в Съюза), и друг за доставчици, установени извън ЕС (режим извън Съюза).

Данъчно задължено лице, което избере да използва режима за съкратено обслужване на едно гише, е задължено да се регистрира в държавата членка по идентификация.

При режима в Съюза това е държавата членка, в която е установена стопанската дейност на данъчно задълженото лице.

Ако данъчно задълженото лице не е установило стопанската си дейност в ЕС, това е държавата членка, в която то притежава постоянен обект. В случай че данъчно задълженото лице притежава повече от един постоянен обект в ЕС, то има право да избере една от тези държави членки за държава членка по идентификация. Това е единственият случай, в който данъчно задълженото лице може да избира държавата членка по идентификация съгласно режима в Съюза, като това решение става задължително за данъчно задълженото лице за календарната година, в която е взело въпросното решение, плюс следващите две календарни години.

Във всички случаи съгласно режима в Съюза данъчно задълженото лице се идентифицира за целите на режима за съкратено обслужване на едно гише със същия индивидуален идентификационен номер по ДДС, с който се идентифицира и при своите национални доставки и в своите справки-декларации за ДДС.

При режима извън Съюза данъчно задълженото лице (което няма установена стопанска дейност нито постоянен стопански обект в ЕС) може да избере всяка държава членка за своя държава членка по идентификация. Въпросната държава членка предоставя на данъчно задълженото лице индивидуален идентификационен номер по ДДС (във формат EUxxxxxuuuz).

компютърни услуги „в облак“, услуги по съхраняване на данни, хостинг на уебсайтове и предоставяне на електронни защитни стени, използване на търсачки и интернет директории.

⁶⁷ Вж. по-специално Директива 2006/112/ЕО на Съвета от 28 ноември 2006 г. и Регламент за изпълнение (ЕС) № 282/2011 на Съвета.

⁶⁸ https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/vat/telecommunications-broadcasting-electronic-services/

И в двата случая (режим в Съюза и режим извън Съюза) данъчно задълженото лице може да има само една държава членка по идентификация и всички далекосъобщителни услуги, услуги по разпространение на радио и телевизия и услуги, предоставяни по електронен път, които то доставя на данъчно незадължени лица в държава членка, в която не е установено, трябва да се декларират чрез режима за съкратено обслужване на едно гише, ако данъчно задълженото лице избере да използва тази система.

Данъчно задълженото лице, което използва един от двата специални режима, трябва да представя по електронен път справка-декларация за ДДС по режим за съкратено обслужване на едно гише за всяко календарно тримесечие, независимо от това дали действително е предоставило далекосъобщителни услуги, услуги по разпространение на радио и телевизия или услуги, предоставяни по електронен път (когато за даденото тримесечие не са извършвани доставки в ЕС, се представя „нулева справка-декларация“). Справка-декларацията за ДДС по режим за съкратено обслужване на едно гише (и съответното плащане) трябва да бъде подадена в срок до 20 дни от края на периода, обхванат от справка-декларацията.

Справка-декларацията за ДДС по режим за съкратено обслужване на едно гише съдържа данни за доставките до клиенти във всяка държава членка по потребление, извършени от данъчно задълженото лице, което използва режима, а по режима в Съюза — от всеки постоянен обект.

Държавата членка по идентификация разделя справка-декларацията за ДДС по режим за съкратено обслужване на едно гише по държави членки по потребление и препраща данните на различните държави членки по потребление и установяване.

Държавата членка по идентификация издава уникален референтен номер за всяка справка-декларация за ДДС по режим за съкратено обслужване на едно гише и го съобщава на данъчно задълженото лице. Този номер е важен, тъй като данъчно задълженото лице трябва да го посочи при извършване на съответното плащане.

Данъчно задълженото лице заплаща пълния размер на дължимия ДДС на държавата членка по идентификация. То плаща една обща сума за цялата справка-декларация (т.е. за всяка държава членка по потребление). След това държавата членка по идентификация разпределя парите между съответните държави членки по потребление.

4.4. Сигурни, евтини и удобни плащания онлайн

Безпрепятственото функциониране на цифровия единен пазар зависи от наличието на надеждни методи за електронни плащания на достъпни цени. Регламентът относно блокирането на географски принцип съдържа ясно позоваване на преработената Директива за платежните услуги⁶⁹ („ДПУ2“) и на съответните изисквания за установяване на идентичността, приложими считано от 13 януари 2018 г.; нещо повече, считано от 14 септември 2019 г. ще започнат да се прилагат нови изисквания за

⁶⁹ Директива (ЕС) 2015/2366 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2015 г. за платежните услуги във вътрешния пазар, за изменение на директиви 2002/65/ЕО, 2009/110/ЕО и 2013/36/ЕС и Регламент (ЕС) № 1093/2010 и за отмяна на Директива 2007/64/ЕО

задълбочено установяване на идентичността на клиента, когато ще влезе в сила съответният делегиран акт, допълващ ДПУ2 в този контекст⁷⁰.

Освен това няколко наскоро приети правила допринасят за постигането на целта да се осигурят надеждни методи за електронни плащания онлайн на достъпни цени.

Чрез предоставянето на правото на основна платежна сметка, снабдена с електронно платежно средство, на всяко физическо лице, законно пребиваващо в ЕС, Директивата за платежните сметки⁷¹ разкрива достъп до цифровия единен пазар за всички европейски потребители, като им дава възможност да пазаруват онлайн стоки и услуги.

ДПУ2 предлага сигурни, рентабилни и удобни начини за плащане онлайн, които са от полза както за търговците, така и за потребителите. Директивата засилва доверието в онлайн плащанията благодарение на изискването за задълбочено установяване на идентичността на клиента и подобрената защита на ползвателите на платежни услуги (намалена отговорност при измами). Възможността съгласно ДПУ2 за използване на нови доставчици на платежни услуги — услуги по инициране на плащане, позволява на всеки титуляр на банкова сметка с функция за онлайн банкиране да извършва онлайн покупки без дори да използва платежна карта и предлага на търговците иновативно и конкурентно решение за плащане онлайн.

Новите правила съгласно ДПУ2 забраняват таксуването, което представлява допълнителни такси за плащания, извършвани с потребителски кредитни или дебитни карти както в магазини, така и онлайн. Това отразява намаляването на разходите на търговците за приемане на повечето потребителски карти в Европа в резултат на въвеждането на тавани на обменните такси съгласно Регламента за обменните такси⁷².

5. Приложение: Срокове за изпълнение на приетите мерки, свързани с електронната търговия

Срокове за изпълнение на приетите мерки, свързани с електронната търговия	
13.1.2018 г.	Дата на прилагане на преработената Директива за платежните услуги
20.3.2018 г.	Дата на прилагане на Регламента за трансграничната преносимост на услугите за онлайн съдържание
22.5.2018 г.	Дата на прилагане на Регламента относно услугите за трансгранична доставка на колетни пратки
3.12.2018 г.	Дата на прилагане на Регламента относно блокирането на географски принцип
1.1.2019 г.	Влизане в сила на мерките за опростяване на ДДС за електронна

⁷⁰ Делегиран регламент (ЕС) 2018/389 на Комисията от 27 ноември 2017 г. за допълнение на Директива (ЕС) 2015/2366 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на регулаторните технически стандарти за задълбоченото установяване на идентичността на клиента и общите и сигурни отворени стандарти на комуникация

⁷¹ Директива (ЕС) 2014/92/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 г. относно съпоставимостта на таксите по платежните сметки, прехвърлянето на платежни сметки и достъпа до платежни сметки за основни операции

⁷² Регламент (ЕС) 2015/751 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2015 г. относно обменните такси за платежни операции, свързани с карти

	търговия за вътреобщностните продажби на електронни услуги
1.1. — 30.6.2019 г.	Първа фаза на събиране на данни относно доставчиците на услуги за доставка на колетни пратки (съгласно Регламента относно услугите за трансгранична доставка на колетни пратки)
31.3.2019 г.	Публикуване за първи път на тарифи за доставка на колетни пратки (съгласно Регламента относно услугите за трансгранична доставка на колетни пратки)
31.7.2019 г.	Първа оценка на достъпността на услугите за доставка на колетни пратки (съгласно Регламента относно услугите за трансгранична доставка на колетни пратки)
17.1.2020 г.	Дата на прилагане на Регламента за сътрудничество в областта на защитата на потребителите
23.3.2020 г.	Дата на прилагане на разпоредбата относно пасивните продажби (член 6) от Регламента относно блокирането на географски принцип по отношение на споразуменията в съответствие с приложимото право на ЕС и национално право в областта на защитата на конкуренцията, сключени преди 2.3.2018 г.
1.1.2021 г.	Влизане в сила на мерките относно ДДС за електронна търговия, насочени към разширяване на обхвата на обслужването на едно гише, така че да надхвърли текущия режим за съкратено обслужване на едно гише, премахването на освобождаването от ДДС на малки пратки и разпоредбите относно административното сътрудничество

